

266

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

11. funkční období

266

Zpráva o vývoji Evropské unie
v roce 2017

2018

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2017

Zpracovala Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR ve spolupráci
s resorty.

Schváleno Výborem pro Evropskou unii dne 18. dubna 2018.

Obsah

Úvod	1
1. Obecné záležitosti	2
2. Finanční a ekonomické záležitosti	8
3. Konkurenceschopnost	12
4. Doprava, telekomunikace, energetika	18
5. Životní prostředí	24
6. Zaměstnanost, sociální politika a zdraví	26
7. Vzdělávání, mládež, kultura a sport	29
8. Zemědělství a rybolov	31
9. Justice a vnitřní věci	33
10. Vnější vztahy	41

Úvod

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2017 (dále jen „Zpráva“) je vládou předkládána každoročně v souladu s § 119a odst. 1 písm. a) zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v platném znění. Zpráva byla zpracována Sekcí pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR na základě příspěvků a připomínek jednotlivých resortů. Zpráva zohledňuje usnesení, která k návrhům vybraných legislativních aktů přijal Senát Parlamentu ČR (dále jen „Senát PČR“). Zpráva je členěna podle jednotlivých politik EU.

V první polovině roku 2017 vykonávala předsednictví v Radě EU Malta (dále jen „MT PRES“), v druhé polovině roku pak koordinovalo činnost Rady EU estonské předsednictví (dále jen „EE PRES“). Zpráva se soustředí na konkrétní výsledky činnosti institucí EU dosažených v rámci těchto dvou předsednictví.

V průběhu celého roku 2017 pokračoval proces politické reflexe budoucího směřování EU, vyvolaný rozhodnutím Spojeného království (dále jako „UK“) vystoupit z Unie. Dne 25. března se při příležitosti 60. výročí podpisu zakládajících smluv uskutečnilo v Římě neformální setkání hlav států a vlád členských zemí EU (dále jako „ČS EU“). Výstupem tohoto summitu byla Římská deklarace představitelů 27 ČS EU a institucí EU o budoucím směřování Unie. Deklarace jmenuje dosavadní úspěchy i aktuální výzvy, kterým EU čelí, a potvrzuje odhodlání ČS EU pokračovat ve vzájemné spolupráci. Součástí deklarační je i výčet čtyř prioritních oblastí pro další činnost Unie tvořících tzv. „římskou agendu“. Podle ní by EU v příštích deseti letech měla být bezpečná, prosperující, konkurenceschopná, udržitelná, sociálně odpovědná a schopná a připravená zastávat klíčovou úlohu ve světě a ve formování globalizace.

Do diskuze o možných reformách fungování EU vstoupila také Evropská komise (dále jen „EK“), která 1. března představila Bílou knihu o budoucnosti EU. Dokument obsahuje pět scénářů možného vývoje EU do roku 2025 a jeho deklarovaným cílem bylo podnětí diskuze na evropské úrovni. Po vydání Bílé knihy následovalo v průběhu jara a léta 2017 zveřejnění návazných diskuzních dokumentů pro budoucí iniciativy v jednotlivých oblastech (sociální otázky, globalizace, hospodářská a měnová unie, obranná politika, financování EU). Dalšími příspěvky diskuse byly jak projev předsedy EK J. C. Junckera o stavu Unie z 13. září, tak vystoupení francouzského prezidenta E. Macrona na univerzitě v Sorbonně 26. září. V obou projevech byly nastíněny vybrané náměty na institucionální změny EU. V říjnu 2017 předseda Evropské rady (dále jen „ER“) představil tzv. Agendu lídrů, která formulovala klíčová témata pro diskuze členů ER až do června 2019 a rovněž zavedla nové metody rozhodování evropských lídrů.

Britská premiérka Theresa Mayová formálně aktivovala příslušný článek 50 Smlouvy o EU dne 29. března. Oficiální jednání o podmínkách vystoupení UK z EU byla následně zahájena dne 19. června a lze očekávat, že budou pokračovat až do poloviny roku 2019.

V oblasti bezpečnosti EU došlo k zásadnímu kroku v červnu 2017, kdy ER politicky odsouhlasila Stálou strukturovanou spolupráci (PESCO). ČR patřila mezi 25 ČS EU, které se zapojily do této formy posílené spolupráce, jež umožní budování kapacit v oblasti bezpečnosti a obrany. Dalším významným projektem posílené spolupráce, do něhož se během loňského roku ČR zapojila, bylo zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, které bylo schváleno v říjnu 2017.

V hospodářské oblasti EU pokračovala v práci na svých dlouhodobých iniciativách – implementaci strategií pro vnitřní trh a Jednotný digitální trh, budování Energetické unie, stejně jako byly činěny další kroky při prohlubování hospodářské a měnové unie, bankovní unie, unie kapitálových trhů nebo rozvoji sociálního pilíře evropské integrace.

1. Obecné záležitosti

Politika soudržnosti

Rok 2017 byl pro politiku soudržnosti (dále jen „PS“) velmi důležitý, a to s ohledem na projednávání legislativních návrhů vedoucích ke zjednodušení implementace ESI fondů a zahájení celoevropských diskusí k dalšímu směřování EU. V březnu 2017 EK zveřejnila **Bílou knihu k budoucnosti EU**, která předkládá pět ilustrativních scénářů s různými důsledky pro finance EU. Z dalších diskuzních dokumentů EK, jejichž vydání následovalo po zveřejnění zmíněné Bílé knihy k budoucnosti EU, jsou pro PS nejzásadnější diskusní dokument zabývající se globalizací a především pak **diskusní dokument k budoucnosti financí EU**. Jádrem diskuse, k čemu by měl rozpočet EU sloužit, musí být **evropská přidaná hodnota**. EK mezi příklady, kdy přidaná hodnota jednoznačně vzniká, uvádí investice prováděné v rámci PS v jednom regionu nebo členském státě, které přispívají k makroekonomické stabilitě a zvyšují růstový potenciál celé EU. Jako oblasti, na něž se musí budoucí PS zaměřit, jsou uvedeny **sociální začleňování, zaměstnanost, dovednosti, výzkum a inovace, změna klimatu a energetická a environmentální transformace**. Kromě toho tento diskusní dokument zdůrazňuje další oblasti, v nichž má PS pozitivní dopad - jako je podpora pro malé a střední podniky, pro infrastrukturu pro zdravotní a sociální péči a pro dopravní a digitální infrastrukturu. V neposlední řadě podtrhuje nutnost PS řešit **migraci a globalizaci**.

V červnu 2017 proběhlo **7. Kohezní fórum**, kde proběhla zásadní diskuze o PS, a to jak z pohledu stávajících aktivit, tak i z pohledu její budoucí podoby. Na Kohezní fórum následně navázalo zveřejnění **7. Kohezní zprávy o soudržnosti: Můj region, má Evropa, naše budoucnost: sedmá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti**. Tato zpráva naplňuje dva požadavky, a to podává informace, jak se v nedávné minulosti vyvíjela soudržnost v regionech EU, a hodnotí dopad vnitrostátních politik, PS a dalších politik EU na tuto oblast.

V průběhu roku 2017 probíhalo projednávání návrhů na změnu **nařízení** (nařízení Omnibus), zveřejněných v rámci střednědobé revize **Víceletého finančního rámce**, které se týkají změny finančního nařízení a dalších 15 sektorových nařízení, včetně nařízení týkajících se PS¹, které jsou přijímány formou meziinstitucionální dohody mezi EK, EP a Radou EU (dále jen „Rada“). Jednání v rámci triologu vyvrcholila v prosinci 2017, kdy byly v oblasti PS schváleny výstupy z triologů.

V červenci 2017 bylo přijato **nařízení EP a Rady 2017/1199, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o zvláštní opatření k poskytnutí dodatečné podpory členským státům zasaženým přírodními katastrofami**. Toto nařízení bylo přijato v reakci na potřebu pomoci regionům zasaženým přírodními katastrofami a umožnit tak jejich rychlou obnovu. V prosinci 2017 bylo přijato **nařízení EP a Rady 2017/2305, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o změny výše prostředků na hospodářskou, sociální a územní soudržnost a prostředků na cíl Investice pro růst a zaměstnanost a cíl Evropská územní spolupráce** (jedná se o úpravu čl. 91 a 92 a přílohy VI Obecného nařízení).

Během roku 2017 proběhla také jednání **Rady GAC** ve formátu ministrů odpovědných za PS (duben a listopad 2017), kde proběhla diskuze k budoucnosti PS a byly přijaty **závěry poskytující vodítka pro EK k přípravě budoucí legislativy a architektury PS pro období po roce 2020**.

¹ Nařízení (EU) č. 1303/2013 (Obecné nařízení), nařízení týkající se Evropského fondu regionálního rozvoje (nařízení ERDF) a Evropského sociálního fondu (nařízení ESF).

Rozšíření EU

Proces rozšíření zahrnuje země západního Balkánu a Turecko. Jednotlivé aspirantské země pokračovaly ve svém přístupovém procesu rozdílným tempem, v řadě zemí navíc ovlivněným zhoršující se politickou situací a působením třetích hráčů. Rizika vývoje na západním Balkáně vedou k tomu, že si řada členských zemí a zejména EK v poslední době začínají více uvědomovat nutnost aktivního působení v regionu. V projevu o stavu Unie ze září 2017 J.-C. Juncker jednoznačně podpořil perspektivu rozšíření pro země západního Balkánu. EK návazně poprvé uvedla možné cílové datum pro přijetí Černé Hory a Srbska do EU do roku 2025. EK se rovněž zavázala zveřejnit v únoru 2018 příslušnou strategii (vydala ji 6. února 2018).

V roce 2017 EK nevydala tradiční strategický dokument a hodnotící zprávy, které budou z důvodu sladění s cyklem ekonomického hodnocení vydány až v dubnu 2018. EE PRES v Radě jako výraz důležitosti agendy rozšíření uspořádalo na okraj zasedání Rady GAC v prosinci 2017 setkání s ministry zahraničí kandidátských zemí.

Černá Hora také v roce 2017 potvrdila svou pozici v čele rozšiřovacího procesu a její přístupová jednání nadále charakterizuje vysoké tempo. EU oceňovala stabilní pokrok země v jednáních a vyzývala k pokračování v reformách, zejména v oblasti právního státu, boje proti korupci a organizovanému zločinu. Také **Srbsku** se během roku 2017 podařilo otevřít nové vyjednávací kapitoly, jeho očekávání však byla vyšší. Vláda nové premiérky A. Brnabić potvrdila vstup do EU jako svůj hlavní strategický cíl. Dialog Bělehrad-Přiština, který má normalizaci vztahů mezi Srbskem a Kosovem napomáhat přístupovému procesu Srbska, přinesl během roku 2017 jen dílčí úspěchy. Vyjednávací dynamiku ovlivňoval také nejednoznačný obrázek Srbska v oblasti právního státu, svobody médií, boji proti korupci a organizovanému zločinu a harmonizace zahraniční a bezpečnostní politiky s EU. Vztahy **Turecka** s EU procházejí v posledních dvou letech zatěžkávací zkouškou. Důvodem je vnitropolitický vývoj v Turecku po neúspěšném pokusu o vojenský převrat v červenci 2016, následné represe turecké vlády a ústavní změny, které potvrdilo referendum z dubna 2017. Důsledkem je stagnace jak přístupových jednání, tak jednání o přípravě modernizace celní unie. Turecko přesto zůstává v mnoha oblastech klíčovým partnerem EU, pokračuje úspěšná realizace společného prohlášení z 18. března 2016 o migraci, které sehraje zásadní roli při snížení toku nelegálních migrantů z východomořské a západobalkánské trasy. **Makedonii** se v polovině roku podařilo vymanit se z vleklé politické krize. Uzavření dohody o dobrém sousedství s Bulharskem a obnovení dynamiky jednání s Řeckem o názvu země si vysloužily pozitivní ústní hodnocení ze strany EK. Dojde-li k pokroku i ve vnitřních reformách, zvýší to šance na možné brzké zahájení přístupových rozhovorů. Rovněž **Albánie** překonala předvolební politickou krizi a v druhé polovině roku 2017 se plně soustředila na pět klíčových priorit, jimiž Rada podmínila zahájení přístupových rozhovorů. Pokrok zejména v implementaci rozsáhlé soudní reformy, ale i dalších klíčových prioritách, rovněž získal pozitivní ústní hodnocení EK a obdobně jako u Makedonie zvyšuje šance země na brzké zahájení přístupových rozhovorů. Naopak v případě **Bosny a Hercegoviny** šlo o rok ztracených příležitostí. Političtí představitelé země se více věnovali tématům s nacionálním podtextem než potřebným sociálním a ekonomickým reformám, boji proti korupci a organizovanému zločinu, k čemuž vyzývala EU. Nedařilo se najít politickou shodu ohledně strategických dokumentů významných pro další rozvoj země, ani ohledně potřebných změn ústavy a volebního zákona. Původní plán země získat status kandidáta na členství ještě v roce 2017 se tak nepodařilo splnit. Ani vztahy mezi EU a **Kosovem** nezaznamenaly významnější posun, což souvisí mj. s malou dynamikou dialogu Bělehrad-Přiština a s pozicemi pěti ČS

EU, které neuznávají nezávislost Kosova. Zemi se nepodařilo ratifikovat dohodu o hranici s Černou Horou a splnit podmínky pro vízovou liberalizaci.

Vláda ČR ve své politice podpory dalšímu rozšiřování EU postupovala v souladu s usnesením Senátu PČR č. 72 z 18. ledna 2017, dle něhož Senát PČR tuto politiku vnímá jako dlouhodobý proces založený na plnění rovných přístupových kritérií pro všechny kandidátské země, a to jak v ekonomické, tak i politické rovině, a že politika rozšíření je důležitým nástrojem přispívajícím k dosažení bezpečnosti a stability v Evropě.

Zlepšování právní úpravy a Meziinstitucionální dohoda

EK v květnu 2015 vydala **balíček opatření ke zlepšování právní úpravy** (tzv. *Better Regulation Package*), který obsahoval také návrh **Meziinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů** (dále jen „IIA“). Výsledný text IIA vstoupil v platnost dne 13. dubna 2016. Mezi její hlavní cíle patří posílení konzultací a posuzování dopadů v průběhu celého unijního legislativního procesu (u všech zapojených institucí – EK, Rada a EP) s důrazem na hodnocení dopadů na malé a střední podniky, průmysl a občany, a posílení spolupráce institucí v rámci legislativního programování a plánování.

V průběhu roku 2017 pokračovaly dílčí práce na implementaci IIA, konkrétně se pak **práce soustředily na následující oblasti:**

Přízpůsobení existujících základních aktů právnímu rámci podle Lisabonské smlouvy

V čl. 27 IIA se všechny tři orgány shodly na nezbytnosti urychlené adaptace všech základních aktů, jež stále odkazují na regulativní postup s kontrolou, na tzv. „novou komitologii“ neboli na právní rámec zavedený Lisabonskou smlouvou (tj. čl. 290 a čl. 291 SFEU). EK za tímto účelem předložila v prosinci 2016 dva legislativní návrhy (tzv. komitologické omnibusy), jejichž projednávání započalo v březnu 2017 na pracovní skupině Rady Přátelů předsednictví (adaptace regulativního postupu s kontrolou). Tato pracovní skupina Rady se postupně (dle jednotlivých věcných kapitol omnibusů) zabývá navrhovanými změnami v existujících základních aktech.

Nezávazná kritéria pro uplatňování čl. 290 a čl. 291 SFEU

V čl. 28 IIA se všechny tři orgány zavázaly k zahájení jednání o nezávazných kritériích pro uplatňování čl. 290 a čl. 291 SFEU. Doposud se uskutečnila dvě setkání právních poradců ČS EU (26. října a 7. listopadu 2017) k této problematice.

Praktická ujednání ve vztahu ke sjednávání a uzavírání mezinárodních smluv

Podle čl. 40 IIA se Rada, EK a Evropský parlament (dále jen „EP“) zavazují, že v souvislosti se sjednáváním a uzavíráním mezinárodních dohod zahájí jednání o zdokonalených praktických ujednáních pro spolupráci a sdílení informací, a to v rámci daném Smlouvami a v souladu s judikaturou Soudního dvora EU. Obecný přístup Rady k dalšímu vyjednávání s EP byl schválen dne 12. dubna 2017. Doposud poslední (šesté) jednání ČS EU k návrhu textu praktických ujednání proběhlo dne 12. září 2017. Tento text praktických ujednání by měl představovat podklad pro další jednání s EP a EK. Během října loňského roku bylo ze strany EE PRES stanoveno, že bylo dosaženo dostatečného pokroku a je možné přistoupit k setkání s dalšími institucemi.

Hodnocení dopadů podstatných pozměňovacích návrhů v Radě

Z přijaté IIA i dalších dosavadních dokumentů vyplývá potřeba nastavit systém provádění hodnocení dopadů (IA) k podstatným pozměňovacím návrhům Rady a vytvoření budoucích kapacit Rady pro zajištění jejich provádění. Za tímto účelem provedl Generální sekretariát

Rady (GSR) interní konzultaci ke zhodnocení možných scénářů, která brala v potaz institucionální, politická, právní, organizační, finanční, praktická a personální hlediska.

Výsledkem byl návrh GSR na vytvoření kapacity pro IA prostřednictvím vypsání veřejné zakázky, která povede ke spuštění dvouletého pilotního projektu s rozpočtem 25-50 tisíc eur a umožní GSR externalizovat zadání hodnocení zásadních pozměňovacích návrhů Rady v průběhu legislativního projednávání návrhů. Tento návrh podpořil COREPER II dne 5. dubna 2017. Na úrovni Pracovní skupiny G1 (ve formaci lepší regulace) probíhají přípravné práce k zadávacím podmínkám k hodnocení dopadů k podstatným pozměňovacím návrhům.

EK se v čl. 48 IIA zavázala posoudit, zda lze v rámci programu REFIT stanovit cíle pro snížení zátěže v konkrétních odvětvích. Závěry EK z provedeného posouzení ukazují, že zavedení redukčních cílů bez provedení nákladného tzv. základního měření může negativně ovlivnit dosahování účelu jednotlivých politik. EK se dále odvolává na nedostatek dat a absenci vhodné metodiky pro stanovení redukčních cílů. Obává se, že stanovení redukčních cílů povede ke koncentraci na náklady regulace a znemožní legislativní zásahy v oblastech, kde jsou potřebné, což by pak vedlo k nežádoucí deregulaci.²

Dne 24. října 2017 bylo publikováno Sdělení EK EP, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - **Dokončení programu zlepšování právní úpravy: Lepší řešení v zájmu dosažení lepších výsledků**, v němž jsou shrnuty dosavadní výsledky v agendě lepší regulace a nastíněny nejvýznamnější výzvy do budoucna.

V průběhu roku 2017 došlo v oblasti agendy lepší regulace **ke třem změnám**: změna v podávání komentářů k návrhům EK ze strany stakeholderů, aktualizace Better Regulation Guidelines a Toolboxu a dokončení personálního obsazení Výboru pro kontrolu regulace (Regulatory Scrutiny Board) na 7 členů (3 členové přicházejí vně institucí EU).

Zároveň došlo ke sdružení stránek pro podávání komentářů k novým iniciativám (cestovní mapy, počáteční IA), přijatým návrhům a terciální legislativě (akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty). EK se dále snaží o zjednodušování legislativy a odstraňování nadbytečných nákladů, přičemž při revizi stávající legislativy vychází ze zásady „evaluate first“.

Platforma REFIT, kterou zřídila EK v rámci svého **Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT)**, zapojuje národní experty a stakeholdery (zástupce podnikatelského sektoru, sociálních partnerů, Evropského hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů a občanské společnosti). Platforma shromažďuje, prioritizuje a projednává podněty zejména podnikatelských asociací a občanů na zjednodušení právních předpisů EU a vydává k nim stanoviska. V průběhu roku 2017 platforma vydala celkem 47 nových stanovisek s konkrétními doporučeními ke zjednodušení evropské regulace. Tato stanoviska EK slíbila zařadit do svého pracovního programu na rok 2018.

Právní stát

EK dne 13. ledna 2016 zahájila (historicky první) strukturovaný dialog k prosazování a zachování zásad právního státu s některou z ČS. **Vlastní mechanismus dohledu nad dodržováním zásad právního státu EK aplikovala na Polsko (PL)**. Eskalace sporu mezi EK a PL pokračovala i během roku 2017.

² ČR zastává opačné stanovisko a vítá výsledky Studie proveditelnosti zavedení redukčních cílů na úrovni EU, kterou zpracoval think-tank CEPS, z nichž vyplývá, že zavedení redukčních cílů je proveditelné i za současného metodologického rámce používaného EK a v souladu s politickými i právními závazky EK, a že základní měření není třeba provádět.

Dne 20. ledna 2017 oznámila polská vláda plán rozsáhlé reformy soudnictví. Tato reforma byla provedena třemi zákony, které se týkají obecných soudů, jmenování soudců a volby a pravomocí Státní soudcovské rady. Po přijetí zákonů Sejmem (dne 12. července 2017) proběhly napříč Polskem nepokoje a protivládní demonstrace zaměřené na to, aby polský prezident A. Duda tyto návrhy zákonů vetoval (zákony prezident podepsal dne 25. července 2017, resp. 20. prosince 2017). Dne 26. července EK vydala vůči Polsku v pořadí třetí doporučení týkající se právního státu. V tomto doporučení Polsko žádá o to, aby nepodnikalo další kroky vedoucí k podryvání nezávislosti justice.

Dne 20. prosince 2017 EK předložila odůvodněný návrh rozhodnutí Rady, kterým má být určeno, že v Polsku existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení základních hodnot EU (zejména zásad právního státu). Spolu s tím vydala EK již čtvrté doporučení, kde navrhuje, jaké kroky by měla polská vláda podniknout, aby byl značně neuspokojivý stav právního státu v Polsku napraven. Polská vláda nicméně na tato doporučení nereagovala, resp. odmítá jejich opodstatněnost.

V souladu se závazkem členských zemí z Rady GAC z prosince 2014, že budou každoročně prostřednictvím konstruktivního politického dialogu podporovat kulturu dodržování zásad právního státu v rámci daném Smlouvami, se za estonského předsednictví uskutečnil na Radě GAC dne 17. 10. 2017 další dialog, tentokrát na téma „Pluralita médií v digitální éře“.

Reforma volebního práva EU

EP v listopadu 2015 navrhl reformu volebního práva EU v rámci **revize Aktu o volbě členů EP ve všeobecných a přímých volbách z roku 1976**. Návrh musí být přijat jednomyslným rozhodnutím Rady po obdržení souhlasu EP a schválen všemi ČS EU v souladu s jejich ústavními předpisy. Materiál je projednáván od ledna 2016 v pracovní skupině Rady, v jejímž rámci došlo k důležitým konsenzuálním změnám. Snahou současného předsednictví je prosadit alespoň sedm vybraných článků, na kterých jsou ČS EU schopny nalézt shodu (např. minimální třítydenní lhůta pro podání kandidátních listin, možnost ČS EU zobrazit na volebních lístcích logo a jméno evropské politické strany apod.), a též zavedení uzavírací klauzule. Cílem je schválit revizi již pro nadcházející volby do EP v roce 2019.

Evropské politické strany a nadace

V září 2017 předložila EK na základě podnětu EP **návrh změny nařízení o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací**. Návrh požaduje pro registraci evropské politické strany minimální zastoupení vnitrostátními členskými stranami ve čtvrtině ČS EU, zvyšuje financování evropských politických stran a nadací z rozpočtu EU (s čímž ČR dle rámcové pozice nesouhlasí) a též podíl na tomto financování pro evropské politické strany zastoupené v EP. Dne 7. března 2018 byla dosažena dohoda na finálním kompromisním textu, jenž je výsledkem dialogu s EP. ČR obecně návrh nařízení podporuje a ke kompromisnímu textu nemá výhrady, neboť ten je v souladu s její rámcovou pozicí. ČR na jednáních k tomuto návrhu postupuje v souladu se stanoviskem Senátu PČR obsaženém v jeho usnesení č. 313 ze dne 6. prosince 2017.

Vyjednávání o vystoupení Spojeného království z EU

Spojené království (UK) dne 29. března 2017, po necelém roce od referenda, oficiálně oznámilo ER svůj záměr vystoupit z EU. Dle pravidel článku 50 Smlouvy o EU tak **začala plynout dvouletá lhůta pro uzavření dohody o podmínkách vystoupení s přihlédnutím k rámci budoucích vztahů**. Pro samotné zahájení jednání bylo nejprve nutné přijmout mandát zmocňující EK jednat. Roli mandátu plní dvojice dokumentů – **pokyny ER**, které byly

schváleny ER ve formátu EU27 dne 29. dubna 2017, a **vyjednávací směrnice**, které jsou přílohou rozhodnutí Rady umožňujícího EK zahájit jednání s UK a blíže specifikují zaměření jednání (schválené Radou pro obecné záležitosti dle čl. 50 (Rada GAC50) dne 22. května). Samotná jednání, která probíhají od léta, byla rozdělena do dvou „fází“. První fáze se věnovala základním otázkám spojeným s vystoupením UK, a to se zaměřením na práva občanů, finanční vyrovnání a vyřešení hranice mezi Severním Irskem a Irskem.

Dne 22. září přednesla premiérka T. Mayová projev ve Florencii, z něhož vyplynula žádost UK o přechodné období v délce cca 2 let.

EK dne 8. prosince na základě shody vyjednavců EU a UK vydala doporučení, aby ER50 přijala závěr, že v první fázi jednání s UK dle článku 50 bylo dosaženo dostatečného pokroku. Dne 15. prosince ER50 rozhodla v souladu s doporučením EK kladně a doporučila vyjednávání s UK posunout do tzv. druhé fáze. V ní budou oslovena témata související s vystoupením, která nebyla dořešena v první fázi (např. veřejné zakázky, intelektuální vlastnictví, ochrana dat), stejně jako modalita přechodného období ER50 15. prosince přijala nové pokyny, které doplňují již zmíněné pokyny ER50 ze dne 29. dubna, a které dále rozpracovávají vodítka pro jednání EU s UK o budoucím vztahu a přechodném období.

Cílem je dokončení jednání o výstupové dohodě do října 2018 tak, aby její ratifikace v EP a v parlamentu UK mohla být ukončena do data vystoupení UK z EU, tj. do 29. 3. 2019.

2. Finanční a ekonomické záležitosti

Hospodářská politika

EU v roce 2017 pokračovala v koordinaci hospodářských politik EU, zejména v rámci tzv. **evropského semestru**. Ten byl, jako každým rokem, završen v červenci, kdy Rada schválila doporučení v oblasti hospodářských politik pro jednotlivé ČS EU. Priority hospodářské politiky EU podle tzv. Roční analýzy růstu, kterou EK vydala v listopadu 2016, zůstaly stejné: obnovení investic, hospodářské reformy a zodpovědná fiskální politika. Stejně priority jsou stanoveny i na rok 2017. Evropská fiskální rada, jejíž členové byli jmenováni v říjnu 2016, následně v listopadu 2017 vydala svou první výroční zprávu.

Prohlubování HMU

EK zveřejnila 6. prosince 2017 **balíček dokumentů** (dále „balíček“), který představuje další významný příspěvek do diskuse o dalším prohlubování hospodářské a měnové unie (HMU). Balíček navazuje na Diskusní dokument k prohlubování hospodářské a měnové unie a Diskusní dokument o budoucnosti financí EU, představené v návaznosti na Bílou knihu o budoucnosti Evropy, jakož i na Zprávu pěti předsedů, která stanovuje nastartování druhé fáze dokončování HMU v polovině roku 2017. Předseda EK zdůraznil ve svém zářijovém projevu o stavu Unie důležitost jednoty, efektivity a demokratické odpovědnosti při dokončování HMU, tyto principy by měly být promítnuty do návrhů v balíčku. Obsahem samotného balíčku jsou tři sdělení a čtyři legislativní návrhy. S ohledem na sdělení EK předdesílá (1) další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie, (2) záměr zavést nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU a (3) záměr zřídit funkci evropského ministra hospodářství a financí. S ohledem na legislativu EK navrhla (1) změny ve stávající legislativě s cílem podpořit strukturální reformy a nově předložila (2) návrh na transpozici Fiskálního paktu do právního rámce EU a na (3) zřízení Evropského měnového fondu.

Statistika

Díky úsilí MT PRES a EE PRES se v roce 2017 podařilo přijmout dva legislativní návrhy - novelizované nařízení o územních typologiích (TERCET) a nařízení o prodloužení evropského statistického programu 2013-2017 do roku 2020. V případě méně problematického návrhu nařízení o harmonizaci hrubého národního důchodu v tržních cenách bylo jednáním dosaženo obecného přístupu. Pokroku bylo dosaženo i v přípravě nové právní úpravy integrované zemědělské statistiky a evropských sociálních statistik, i když u těchto témat zatím zůstávají nedořešené otázky.

Daně

V oblasti přímých daní pokračovala v roce 2017 práce na legislativě zaměřené na odstranění agresivního daňového plánování a vyhýbání se placení daní: byla přijata novela směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem týkající se tzv. hybridních nesouladů ve vztahu ke třetím zemím, která je součástí balíčku pro zdanění obchodních společností, a pokračovaly debaty o dalších částech balíčku: návrhu směrnice o společném základu daně z příjmu právnických osob a návrhu směrnice o společném konsolidovaném základu daně z příjmu právnických osob. Na konci roku Rada schválila závěry k seznamu jurisdikcí, které v daňových záležitostech nespolupracují s Evropskou unií. EK předložila směrnici o automatické výměně informací o přeshraničních opatřeních, která se mají oznamovat, směrnice by měla být schválena v prvním čtvrtletí roku 2018. V květnu byla schválena **směrnice o mechanismech řízení sporů o dvojím zdanění**. V září 2017 EK vydala sdělení

Spravedlivý a efektivní **daňový systém EU pro společný digitální trh** a zahájila tím debatu o digitálním zdanění. Legislativní návrhy budou následovat v první polovině roku 2018.

Pozice Vlády ČR k balíčku předpisů k základu a přeshraničním aspektům daně z příjmu je v souladu s usnesením č. 114. Senátu PČR ze dne 8. března 2017, stejně tak pozice Vlády ČR k povinné automatické výměně informací v oblasti daní ve vztahu k přeshraničním opatřením, která se mají oznamovat, je v souladu s usnesením č. 284. Senátu PČR z 11. října 2017.

Oblasti nepřímých daní věnuje i nadále EU velkou pozornost. Byla projednávána možnost tzv. reverse charge - dočasného zavedení plošného **mechanismu přenesení daňové povinnosti** na všechna zdanitelná plnění nad určitou hodnotu. Reverse charge je prioritou ČR, která jej považuje za účinný nástroj pro boj proti karuselovým podvodům. Na červnovém jednání Rady však **nebylo dosaženo jednomyslné shody**, stejně tak shoda nebyla nalezena na návrhu sazeb DPH na e-publikace (knihy, noviny a časopisy poskytované elektronicky). V návaznosti na Akční plán pro oblast DPH „Směrem k jednotnému prostoru DPH“ vydala EK v říjnu **2017 balíček tří legislativních návrhů** se změnami pravidel DPH pro přeshraniční obchod uvnitř EU, který zahrnuje technická opatření ke zlepšení stávajícího systému a vymezení základních pilířů budoucího, tzv. konečného systému DPH v EU. Na konci roku byly schváleny změny pravidel DPH při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku – tzv. **e-commerce**. V prosinci předložila EK, jako další prostředek v boji proti daňovým únikům, návrh novely nařízení o správní spolupráci v oblasti DPH. Další legislativní návrhy budou následovat v prvním pololetí roku 2018 – v lednu již EK představila návrhy na **komplexní reformu sazeb DPH v EU** a na **zjednodušení pravidel DPH pro malé podniky**, dále se očekává návrh týkající se **konečného systému DPH v EU**.

Pozice Vlády ČR k zavedení reverse charge mechanismu je v souladu s usnesením č. 141 Senátu PČR z 19. dubna 2017.

Rozpočet EU

Rozpočet EU pro rok 2018 byl po vyjednávání v dohodovacím výboru schválen v listopadu 2017. Dle konečného kompromisu byla celková výše závazků pro rok 2018 stanovena na 160,1 miliard EUR a výše plateb na 144,7 miliard EUR. V rozpočtu EU na rok 2018 se významně navyšují prostředky na platby u programů kohezní politiky, na programy zaměřené na konkurenceschopnost, výzkum a vývoj a dále se klade důraz na financování nových oblastí (řešení migrační krize a ochrana společných hranic EU). Dohoda také zahrnuje navýšení prostředků pro strategickou komunikaci (StratCom).

Střednědobá **revize Víceletého finančního rámce (VFR) 2014-2020** byla schválena dne 20. června 2017, přičemž Rada GAC přijala svoji pozici již 7. března 2017³.

Politická dohoda k článkům revidovaného finančního nařízení a sektorové legislativy (tzv. Omnibus) byla dosažena na jednání Coreperu II dne 20. prosince 2017, přičemž mezi Radou a EP zbývá dojednat úvodní ustanovení. Dohoda k celému nařízení se očekává v první polovině roku 2018.

V návaznosti na Diskusní dokument k budoucnosti financí EU, který vydala EK dne 28. června 2017, byla zahájena neformální **jednání o podobě Víceletého finančního rámce**

³ K návrhu revize VFR přijal Senát PČR dne 8. března 2017 usnesení č. 113, ve kterém mj. podpořil Rámcovou pozici vlády.

po roce 2020. Vláda schválila pozici k Diskusnímu dokumentu v září 2017⁴. Samotný návrh VFR by měla EK zveřejnit na začátku května 2018.

Finanční sektor

Rok 2017 byl v první řadě věnovaný **posílení bankovní unie**. Zejména byl projednáván **balíček legislativních návrhů k dalšímu zvýšení odolnosti bank**, který by měl především výrazně přispět ke snížení rizik v bankovních sektorech. V červnu 2017 Rada přijala svoji pozici v podobě obecného přístupu k dvěma návrhům z tohoto balíčku, a to: i) návrhu revize směrnice, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků (BRRD), pokud jde o úpravu pořadí věřitelů v insolvenční a ii) návrhu revize nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky, co se týče přechodného období pro zmírnění dopadu zavedení Mezinárodního účetního standardu na regulatorní kapitál a limitů velkých expozic veřejného sektoru denominovaných v zahraničních měnách ČS EU. Cílem BG PRES bylo přijmout obecný přístup k ostatním návrhům balíčku ke snížení rizik v květnu 2018, ale návrh byl pro přetrvávající otevřené otázky z jednání Rady stažen a přijetí obecného přístupu bylo odloženo s pravděpodobným termínem květen 2018. Konkrétně se jedná o následující novelizace právních předpisů: směrnice a nařízení o obezřetnostních regulatorních pravidlech, resp. o kapitálových požadavcích (CRD a CRR), směrnice o ozdravených postupech a řešení krizí (BRRD) a nařízení zřizující jednotný mechanismus pro řešení krizí (SRMR). Snížení rizik v bankovních sektorech je důležitým předpokladem pro další kroky směrem k dokončení bankovní unie, neboť dostatečný pokrok ve snížení rizik je (dle závěrů Rady z června 2016) podmínkou pro zahájení jednání na politické úrovni o možnostech sdílení rizik v podobě Evropského systému pojištění vkladů (EDIS), který představuje další pilíř bankovní unie.

V souvislosti s redukcí rizik v bankovních sektorech bylo v roce 2017 rovněž řešeno **snížení objemu nevykonných úvěrů (resp. úvěrů v selhání - NPLs) a prevence vzniku nových**. Problematikou se od září 2016 zabývala zvláštní pracovní skupina, která v červnu 2017 vydala závěrečnou zprávu s několika doporučeními pro danou oblast. V červenci 2017 Rada přijala Akční plán k nevykonným úvěrům se stanovením toho, že potřebná opatření mají být stanovena formou revizí nařízení o kapitálových požadavcích. V říjnu 2017 EK předložila sdělení k dokončení bankovní unie, ve kterém předpokládá dosažení shody v Radě do konce roku 2018. Zda toto bude reálné, není možné v tuto chvíli předpovídat.

Dále byly projednávány návrhy na vytvoření **unie kapitálových trhů (CMU)**. Na jaře EK vydala zprávu „Urychlení unie kapitálových trhů: odstranění vnitrostátních překážek toků kapitálu“. V dubnu 2017 pak ministři potvrdili plán odstraňování těchto překážek. V červnu 2017 EK představila střednědobé vyhodnocení legislativních návrhů a iniciativ prováděných za účelem postupného vytvoření unie kapitálových trhů a Rada k němu přijala závěry v červenci 2017. V kontextu unie kapitálových trhů byla v září 2017 diskutována možnost posílení rozvoje inovací v oblasti finančních technologií (tzv. FinTech) a podpora rozvoje firem využívajících takových inovací na finančním trhu.

⁴ K Diskusnímu dokumentu o budoucnosti financí EU přijal Senát PČR dne 11. října 2017 usnesení č. 283, ve kterém v obecné rovině souhlasí s rámcovou pozicí vlády, podotýká ale, že z ní není zcela zřejmé jaké úspory je v kontextu očekávaného snížení objemu prostředků na kohezní a zemědělskou politiku vláda připravena v této oblasti podpořit.

Senát na rozdíl od pozice vlády zastává rovněž názor, že v souladu s návrhem EK by mělo být zváženo i omezení přímých plateb pro velké zemědělské podniky.

Rovněž byl projednáván **návrh nařízení, kterým se mění nařízení o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů**, pokud jde o určité aspekty⁵ (tzv. nařízení EMIR REFIT). Smyslem navržených změn je zjednodušení pravidel a zajištění jejich větší přiměřenosti (vzhledem k administrativní zátěži a nákladům na dodržování pravidel) při současném zachování finanční stability. V prosinci 2017 byl k návrhu přijat obecný přístup Rady. Nyní se očekává zahájení dialogů s EP.

V roce 2017 pokračovala jednání na pracovní, resp. expertní úrovni k návrhu **nařízení o ozdravných postupech a řešení krize ústředních protistran (CCPs)**, který EK vydala v listopadu 2016. Cílem návrhu je posílení dohledu rezolučního rámce pro ústřední protistrany, resp. přijetí jednotného přístupu, který bude systémové riziko ústředních protistran řešit úměrně, tak aby byla zabezpečena finanční stabilita, zachovány zásadní funkce a ochráněni daňoví poplatníci.

Na pracovní úrovni pokračovalo i projednávání návrhu k **nařízení EMIR, pokud jde o postupy a orgány zapojené do povolování ústředních protistran a požadavky na uznávání ústředních protistran ze třetích zemí**. Rovněž bylo na přelomu let 2017 a 2018 zahájeno projednávání návrhů na **vytvoření nového rámce dohledu nad investičními podniky a na obezřetnostní požadavky na tyto subjekty**.

V září 2017 EK zveřejnila **balíček legislativních návrhů na úpravu fungování evropského systému dohledu nad finančním trhem**, které jsou aktuálně rovněž projednávány na úrovni pracovní skupiny.

Podpora investic

S cílem oživit investice v EU se v prosinci 2016 ministři financí EU dohodli na podmínkách **prodloužení fungování Evropského fondu pro strategické investice (EFSI)**. Po sérii jednání mezi EK a Radou souhlasil s prodloužením působnosti EFSI v prosinci 2017 i EP. Fond bude díky dohodě fungovat do roku 2020 s cílem generovat investice v celkové hodnotě 500 miliard eur (z původních 315 miliard). Tzv. **EFSI 2.0** by měl soukromé investory motivovat k účasti na rizikovějších projektech, přičemž záruka z rozpočtu EU byla nově stanovena ve výši 26 miliard eur (do poloviny roku 2018 je k dispozici 16 miliard eur) a záruka ze strany EIB byla navýšena na 7,5 miliardy eur (do pol. roku 2018 je k dispozici 5 miliard eur). Objem investic vygenerovaných EFSI za dobu jeho existence (od července 2015 do února 2018) je v rámci EU přes 260 miliard euro (z nichž 53 miliard bylo schváleno v rámci EFSI). Tyto prostředky mají pozitivní dopad na cca 590 tisíc malých a středních podniků v EU.

⁵ pokud jde o povinnost clearingů a její pozastavení, požadavky na oznamování, techniky zmírňování rizika u OTC derivátových smluv, jejichž clearing neprovádí ústřední protistrana, registraci registrů obchodních údajů, dohled nad těmito registry a požadavky na ně.

3. Konkurenceschopnost

Vnitřní trh

V návaznosti na Strategii pro vnitřní trh vydanou pod názvem „Modernizace jednotného trhu: více příležitostí pro lidi a podniky“ z roku 2015 představila EK v květnu 2016 balíček legislativních návrhů týkajících se elektronického obchodu, jehož součástí byl také návrh **nařízení o řešení zeměpisného blokování** (tzv. geo-blocking) a jiných forem diskriminace z důvodu státní příslušnosti, místa bydliště či místa usazení zákazníků. Obecný přístup byl přijat na zasedání Rady COMPET dne 28. listopadu 2016, v průběhu roku 2017 proběhly trialogy, jejichž výsledkem bylo dosažení dohody s EP. V roce 2018 byl návrh schválen EP a Radou a očekává se publikace v Úředním věstníku.

Během roku 2017 pokračovaly práce a intenzivní diskuze s EK a ve skupině stejně smýšlejících zemí k připravovaným legislativním návrhům v rámci naplňování Strategie pro vnitřní trh. V lednu 2017 byl předložen tzv. **servisní balíček**, který obsahuje legislativní návrhy týkající se **evropského elektronického průkazu služeb, notifikace povolovacích režimů dle směrnice o službách a tzv. testu přiměřenosti (proporcionality)**. Návrh nařízení a návrh směrnice k evropskému elektronickému průkazu služeb, který má zjednodušit splnění administrativních požadavků souvisejících s přeshraničním poskytováním služeb ať už formou dočasného přeshraničního poskytování či formou sekundárního usazení a vztahuje se na vybrané sektory podnikatelských a stavebních služeb, byly v obecné rovině projednávány v Radě a EP a jejich projednávání pokračuje i v roce 2018. Návrh směrnice k notifikaci povolovacích režimů dle směrnice o službách byl během prvního pololetí 2017 projednán v Radě a dne 29. května 2017 byl k němu přijat obecný přístup. V roce 2018 budou probíhat trialogy k tomuto návrhu směrnice.

V květnu 2017 vydala EK **tzv. vymáhací balíček** zahrnující **návrh nařízení k Jednotné digitální bráně** (Single Digital Gateway, SDG), **návrh nařízení, které stanoví podmínky a postupy, kterými může EK požadovat po podnicích a sdruženích poskytnutí informací týkajících se vnitřního trhu a souvisejících oblastí** (tzv. nástroj pro zjišťování informací na vnitřním trhu, SMIT) a **Akční plán k posílení sítě SOLVIT**. Návrh nařízení k Jednotné digitální bráně počítá s vytvořením celoevropského integrovaného rozcestníku pro poskytování informací, online procedur, asistenčních služeb a nástrojů pro řešení problémů na vnitřním trhu EU. Tento návrh nařízení byl projednán v průběhu roku 2017 v Radě a dne 30. listopadu 2017 byl k němu schválen obecný přístup. Zahájení dialogů s EP se očekává na jaře roku 2018. U návrhu nařízení k SMITu, které má umožnit EK sběr informací přímo od vybraných podniků a podnikatelských sdružení s cílem monitorovat vnitřní trh a zlepšit vynucování pravidel vnitřního trhu, proběhlo v roce 2017 několik jednání na úrovni pracovní skupiny Rady a vzhledem k přetrvávajícím nejasnostem ohledně právního základu návrhu nařízení se bude další projednávání odvíjet od přístupu BG PRES k tomuto návrhu.

Usnesení Senátu PČR k návrhu nařízení, které stanoví podmínky a postupy, kterými může EK požadovat po podnicích a sdruženích poskytnutí informací týkajících se vnitřního trhu a usnesení Senátu PČR k návrhu nařízení k Jednotné digitální bráně jsou při formulování a prosazování pozic plně respektovány a jsou ve shodě se schválenými rámcovými pozicemi vlády ČR.

Výzkum a vývoj, inovace

Pozornost byla v roce 2017 zaměřena především na **interim hodnocení rámcového programu Horizontu 2020 a přípravám 9. rámcového programu EU pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen“FP9“)**. EK zahájila interim hodnocení Horizontu 2020 již v průběhu 4. čtvrtletí roku 2016.

Uvedené hodnocení probíhalo v různých formách a na různých úrovních po větší část roku 2017, přičemž jeho výstupy EK posloužily mj. pro **přípravu prvního oficiálního návrhu FP9**, který by měl být zveřejněn v polovině roku 2018. Jedním z využitých nástrojů uvedeného hodnocení byla například veřejná konzultace.

EK v roce 2016 ustanovila expertní skupinu na vysoké úrovni k interim hodnocení Horizontu 2020, jejímž předsedou byl jmenován pan Pascal Lamy. Uvedená skupina nezávislých expertů vypracovala zprávu – Interim hodnocení rámcového programu EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020, která byla dokončena v červnu 2017 a zveřejněna EK dne 3. července 2017 – **tzv. Lamy Report**. Uvedená zpráva obsahuje celkem 11 konkrétních doporučení určených ke zvýšení dopadů budoucích programů EU v oblasti výzkumu a inovací.

V této souvislosti také ČS EU v průběhu roku 2017 připravily své národní pozice vztahující se k hodnocení rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020, jakož i vyjádření vztahující se k obsahu FP9.

V prosinci roku 2017 byly přijaty **Závěry Rady: Od střednědobého hodnocení Horizontu 2020 k 9. rámcovému programu**, které jsou stěžejním výstupem EE PRES a vyústěním velmi intenzivních diskusí a projednávání EK, EE PRES a ČS EU.

MT PRES rovněž věnovalo značné úsilí **přípravě Návrhu rozhodnutí EP a Rady o účasti Unie na partnerství ve výzkumu a inovacích ve Středomoří (PRIMA) společně prováděném několika ČS EU** a související problematice.

V oblasti **uznávání odborných kvalifikací** byl během roku 2017 ve strukturách Rady a také v rámci EP projednáván **návrh Směrnice o testu přiměřenosti před přijetím nové právní úpravy povolání**, který byl předložen 10. ledna 2017 jako součást tzv. servisního balíčku. 29. května 2017 byl přijat obecný přístup Rady, který ČR podporuje a na jehož utváření se aktivně podílela. Výbor IMCO EP však přijal k tomuto návrhu zprávu teprve 8. prosince 2017 a dialog tak byl zahájen až v následujícím roce, přičemž nadále probíhá.

Součástí „servisního balíčku“ bylo také Sdělení EK, EP, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o **doporučeních k reformám v oblasti regulace odborných služeb**, v rámci kterého EK doporučila ČS EU určité změny v jejich regulatorním prostředí v oblasti profesí. ČR dostala doporučení pro regulované profese architekt, stavební inženýr a realitní agent; všechny ČS EU pak obdržely doporučení pro regulované profese advokát a účetní/daňový poradce.

Politika malých a středních podniků

V průběhu roku 2017 pokračovala implementace Evropského aktu pro malé podniky („*Small Business Act for Europe* - SBA) s důrazem na tři prioritní oblasti identifikované v Akčním plánu pro SBA z 1. prosince 2008 a Akčního plánu podnikání 2020. V roce 2017 EK poprvé informovala o chystané revizi definice malého a středního podnikání v rámci prvotního posouzení dopadu, aby následně započala hodnocení dosavadní implementace současně platné definice vycházející z Doporučení 2003/361/ES ze dne 6. května 2003, a to ve spolupráci s ostatními ČS EU. Rovněž v roce 2017 EK avizovala vyhlášení veřejné konzultace k revizi definice malého a středního podnikání. Veřejná konzultace byla vyhlášena počátkem roku 2018 s termínem do 6. května 2018.

Síť evropských zmocněnců pro MSP se v průběhu roku 2017 rovněž zabývala finalizací Evropského akčního programu pro MSP (*European SME Action Programme*). Finální verze tohoto dokumentu byla představena na zasedání Rady COMPET v prosinci 2017. Akční program se zaměřuje na zjednodušení právní úpravy pro MSP, přístupna

zahraniční trh, přístup k financím, podnikatelské vzdělávání, tzv. druhou šanci, digitalizaci MSP aj.

Právo obchodních společností

Na jaře roku 2017 byly přijaty dva návrhy upravující právo obchodních společností. Směrnice EP a Rady (EU) 2017/828 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice 2007/36/ES, pokud jde o **podporu dlouhodobého zapojení akcionářů**, která upravuje identifikaci akcionářů ze strany společnosti, komunikaci mezi společnostmi a akcionáři, zvýšení transparentnosti institucionálních investorů, správců aktiv a poradců pro hlasování a v neposlední řadě odměňování členů orgánu společnosti a významné transakce se spřízněnými stranami. Má tak přispět k vytvoření atraktivního prostředí pro akcionáře a posílení zapojení akcionářů zlepšením účinnosti řetězce kapitálových investic.

Směrnice EP a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o **některých aspektech práva obchodních společností (kodifikované znění)** pak sloučila do jednoho předpisu několik významných směrnic EU v oblasti práva obchodních společností. Konkrétně jde o směrnice 82/891/EHS, 89/666/EHS, 2005/56/ES, 2009/101/ES, 2011/35/EU a 2012/30/EU; tyto směrnice byly zrušeny. Cílem je přispět ke zprehlednění unijní úpravy práva obchodních společností, jež by se měla stát srozumitelnější a přístupnější nejen pro její adresáty, ale i pro širokou veřejnost.

Na jaře roku 2018 se pak očekává zahájení projednávání **návrhu směrnice tzv. balíčku z oblasti práva obchodních společností (EU Company Law Package)**.

Duševní vlastnictví

V oblasti autorského práva v roce 2017 pokračovalo naplňování Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě (z roku 2015). V červnu 2017 bylo přijato **nařízení o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu**. V září 2017 byly přijaty dva předpisy související s **Marrákešskou smlouvou** o usnadnění přístupu k publikovaným dílům nevidomým a zrakově postiženým osobám či osobám s jinými poruchami, uzavřenou v rámci Světové organizace duševního vlastnictví v roce 2013. Jde o nařízení o přeshraniční výměně formátově přístupných rozmnoženin některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími mezi Unií a třetími zeměmi ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení, a dále o směrnici o některých povolených způsobech užití některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

V Radě a v EP pokračovalo v roce 2017 projednávání zbývajících dvou legislativních návrhů z **tzv. druhého autorskoprávního balíčku**, zveřejněného EK v září 2016, a sice návrhu nařízení, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, která se použijí na některé on-line přenosy vysílacích organizací a další přenosy televizních a rozhlasových programů, a návrhu směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu. V případě návrhu nařízení byl v prosinci 2017 v rámci Rady dohodnut mandát pro zahájení dialogů s EP. Projednávání návrhu směrnice pokračovalo i nadále na úrovni Pracovní skupiny pro autorské právo Rady.

Koncem listopadu 2017 zveřejnila EK balíček k **vymáhání práv duševního vlastnictví**. Jde o komplexní balíček opatření, jehož účelem je dále zlepšit uplatňování a prosazování práv

duševního vlastnictví v ČS EU, na hranicích EU a v mezinárodním měřítku. Součástí balíčku jsou sdělení „Vyvážený systém vymáhání práv duševního vlastnictví, který odpovídá dnešním společenským výzvám“, „Pokyny k některým aspektům směrnice EP a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví“ a „Stanovení přístupu EU k patentům, jejichž využití je nezbytné k dodržení technických norem“. Tato tři sdělení doplňuje pracovní dokument útvarů EK o hodnocení memoranda o porozumění o prodeji padělaného zboží přes internet. Stanoviska a doporučení sněmovního výboru (obsažená v usnesení č. 318 ze dne 3. listopadu 2016) a Senátu (obsažená v usnesení Senátu č. 128 ze dne 9. března 2017) jsou zohledňována při vyjednávání návrhů v pracovních orgánech Rady.

Ochrana spotřebitele

Dne 8. června 2017 přijala Rada obecný přístup k návrhu **směrnice o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu**. Nicméně trialogy s EP byly zahájeny až v prosinci, neboť hlasování v EP se uskutečnilo až koncem listopadu.

Dne 31. října EK předložila přepracované znění **návrhu směrnice o prodeji zboží**, v němž rozšiřuje působnost návrhu na všechny způsoby prodeje (původně se směrnice měla vztahovat pouze na online prodej). Tento návrh má nahradit stávající směrnici 99/44/ES. Projednávání tohoto pozměněného návrhu bylo v Radě zahájeno v listopadu. Na základě pozměněného návrhu byla aktualizována i rámcová pozice ČR.

Nařízení EP a Rady (EU) 2017/2394 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitelů a o zrušení nařízení (ES) č. 2006/2004 bylo dne 12. prosince 2017 signováno předsedou EP a předsedou Rady. Dne 27. prosince 2017 pak došlo k publikaci předmětného nařízení v Úředním věstníku EU. Nařízení se použije ode dne 17. ledna 2020.

Jednání k **legislativnímu balíčku k bezpečnosti spotřebitelských výrobků a doзору nad trhem**, který EK předložila v únoru 2013, jsou i nadále zablokována.

Průmyslová politika

EK vydala dne 13. září 2017 sdělení Investice do inteligentního, inovativního a udržitelného průmyslu – Obnovená strategie průmyslové politiky EU. Jak EK nastiňuje, hlavní aktivitu musí vyvíjet sám průmysl (přístup zdola nahoru), přičemž tvůrci politik mu k tomu mají vytvářet příhodné podmínky a vhodný rámec. Sdělení mapuje klíčové aktivity v oblastech ovlivňujících konkurenceschopnost průmyslu. V dalším konání by měly hrát významnou roli tzv. Dny evropského průmyslu (*EU Industry Days*) a Kulatý průmyslový stůl na vysoké úrovni Industry 2030 organizované EK (Industry 2030 zahájil svou činnost právě na letošních dnech). O strategii průmyslové politiky EU následně dne 30. listopadu 2017 diskutovala Rada COMPET a přijala k této problematice své první závěry. O důležitosti tohoto tématu svědčí i to, že Rada pod vedením BG PRES intenzivně o dalších krocích vedoucích k naplňování průmyslové strategie jedná a na program Rady COMPET dne 12. března 2018 mj. zařadilo další výměnu názorů a přijetí závěrů ke strategii průmyslové politiky EU pro konkurenceschopnost, růst a inovace.

V červnu pak publikovala EK **sdělení Vznik Evropského obranného fondu (EDF)**. Cílem je využití nástrojů EU k finanční podpoře obranného průmyslu EU a k pobídkám mnohonárodní spolupráce v oblastech obranného výzkumu a rozvoje schopností, které EDF zastřešuje. Okno výzkumu bylo z časových důvodů navázáno v rámci Přípravné akce obranného výzkumu (PADR) na již existující programy EDA. Okno schopností bylo definováno v návrhu nařízení na zřízení Programu rozvoje evropského obranného průmyslu (EDIDP), k němuž obecný

přístup v prosinci 2017 schválila Rada GAC. Text paragrafového znění bude upřesněn v rámci dialogu v průběhu roku 2018. EDF by se měl začít naplno využívat v roce 2021.

V oblasti digitalizace evropského průmyslu probíhají aktivity tam, kde se předpokládá přidaná hodnota EU (např. při realizaci jednotného digitálního trhu, zlepšení přístupu k financování či rozvoji center pro digitální inovace). V rámci Digitálního dne byl dne 23. března 2017 spuštěn kulatý stůl na vysoké úrovni European Industry 4.0, další zasedání proběhlo v listopadu, nadále se předpokládá konání stolu dvakrát ročně. Hlavním smyslem je výměna osvědčených postupů mezi ČS EU v otázkách, jak zlepšovat povědomí podniků o přínosech plynoucích z digitální transformace a jak přispět k úspěšnému fungování ekosystému a spolupráci zúčastněných stran.

Pokud jde o **oblast automobilového průmyslu**, v říjnu 2017 EK schválila společně se zástupci ČS EU, automobilového průmyslu a dalších zainteresovaných stran Závěrečnou zprávu GEAR 2030, obsahující doporučení k dalšímu směřování automobilového průmyslu v EU a jejich podpůrných opatření ze strany EK a ČS EU.

Dne 8. listopadu 2017 byl také zveřejněn další soubor legislativních návrhů, tzv. druhý balíček mobility, který mimo jiné obsahuje návrh emisních limitů CO₂ pro nová osobní a lehká užitková vozidla po roce 2025 (do roku 2025 budou muset automobilky snížit průměrné emise u těchto nově registrovaných vozidel o 15 % a do konce roku 2030 je navrženo 30% snížení oproti roku 2021).

Technická harmonizace

V oblasti technické harmonizace byl na konci roku 2017 schválen Výborem stálých zástupců (COREPER) I finální kompromisní text návrhu nařízení o **schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků určených pro tato vozidla a o dozoru nad trhem s nimi** a byly zahájeny právně-lingvistické revize textu, jehož zveřejnění se předpokládá v první polovině roku 2018. COREPER I dále na konci roku 2017 udělil EE PRES mandát k zahájení dialogů s EP k návrhu nařízení, kterým se stanoví **pravidla pro dodávání hnojivých výrobků s označením CE na trh**. Bulharské předsednictví projednává návrh s cílem dokončit jej do konce roku 2018.

Dne 19. prosince 2017 představila EK **balíček týkající se zboží**, který představuje jednu z hlavních iniciativ EK pro rok 2017 vycházející ze Strategie pro vnitřní trh se zbožím a službami přijaté v říjnu 2015. Předložený balíček obsahuje dva návrhy nařízení spadající do oblasti technické harmonizace, a to návrh nařízení o **vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě** a návrh nařízení, kterým se stanoví **pravidla a postupy pro dodržování a vymáhání harmonizačních právních předpisů Unie týkajících se výrobků**. Projednávání obou uvedených návrhů bylo zahájeno v lednu 2018 za bulharského předsednictví a z prvních reakcí lze předpokládat, že průběh projednávání druhého z uvedených nařízení bude obtížnější a patrně nebude možné jej ukončit v roce 2018.

Ani v roce 2017 nedošlo k posunu v projednávání návrhu nařízení o **zjednodušení převodu motorových vozidel registrovaných v jiném členském státě**, a to z důvodu přetrvávající neshody mezi ČS nad zněním sporného čl. 3 návrhu nařízení stanovujícího kritérium pro registraci vozidla v jiném členském státě. EK na konci roku 2017 avizovala záměr návrh nařízení v následujícím roce stáhnout, přehodnotit a zahájit práce na aktualizaci posouzení dopadů.

Vesmírná politika

Vesmírná politika byla i v roce 2017 zdůrazňována coby hospodářský, strategický, bezpečnostně i vědecky významný sektor. EK zahájila přípravu na legislativě k programu Govsatcom, který je připravovaným evropským družicovým telekomunikačním systémem, poskytujícím spojení pro evropské i národní bezpečnostně kritické účely. Samotný návrh však projednáván nebyl. Cílem programu je zachovat strategickou autonomii Evropy a posílit její bezpečnost a globální úlohu v oblasti družicové telekomunikace. EK také předložila svou pozici k budoucí roli výboru COPUOS, která se soustřeďuje na podporu COPUOS/UNOOSA, jakožto fóra pro inkluzi otázek spojených s mezinárodními vědeckotechnickými, politickými a právními aspekty oblasti kosmických aktivit.

Hlavním cílem MT PRES v oblasti vesmírné politiky bylo především přijetí **závěrů Rady ke Kosmické strategii pro Evropu** (na květnové Radě COMPET ve formaci pro vesmír) a **implementace Kosmické strategie pro Evropu**. Ke Sdělení EK EP, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Kosmická strategie pro Evropu ze dne 27. října 2016 přijal Senát PČR na své 5. schůzi konané dne 8. března 2017 usnesení (118), kterým doporučuje posílení kompetencí agentury GSA, pokud jde o využívání programu Galileo a EGNOS a zvýšení jejich pronikání na trh.

EE PRES si jako prioritu předsednictví vytyčilo pokračovat v implementaci Kosmické strategie pro Evropu s důrazem na program Copernicus. Za EE PRES pak byly na prosincové Radě COMPET ve formaci pro vesmír přijaty **závěry Rady ke Střednědobému hodnocení programu Copernicus**. Mezi významné akce organizované EE PRES v oblasti vesmírné politiky patřil Evropský kosmický týden, který se v listopadu 2017 uskutečnil v Tallinnu a v jehož rámci proběhlo **neformální ministerské zasedání EU-ESA**. V prosinci 2017 pak byly na Radě TTE (část doprava) přijaty závěry Rady ke střednědobému hodnocení programu Galileo a EGNOS a činnosti GSA. Z priorit ČR se podařilo prosadit především zohlednění synergií mezi družicovou navigací a pozorováním Země v obou závěrech Rady.

4. Doprava, telekomunikace, energetika

Silniční doprava

Na začátku února 2017 vydala EK návrh směrnice, kterou se mění směrnice **2003/59/ES o výchozí kvalifikaci a pravidelném školení řidičů** některých silničních vozidel pro nákladní nebo osobní dopravu a **směrnice 2006/126/ES o řidičských průkazech**, u kterého se na konci téhož roku podařilo nalézt kompromisní dohodu s EP. Výbor pro záležitosti EU Senátu PČR vzal předložený návrh bez projednání na vědomí svým 36. usnesením ze dne 28. února 2017.

Dne 31. května 2017 předložila EK dlouho očekávaný **balíček mobility I**, jehož součástí jsou čtyři návrhy právních předpisů upravující pravidla v oblasti přístupu na trh a sociální podmínky v silniční dopravě, jejichž cílem je zlepšení vynucování pravidel v této oblasti díky jejich vyjasnění, zjednodušení a upravení kontrolních ustanovení. Zabývá se vysíláním pracovníků, pronajatými vozidly, přístupem na trh i k povolání, tachografy a stanovením podmínek odpočinku řidičů. Součástí balíčku jsou také dva návrhy týkající se zpoplatnění pozemních komunikací, a to konkrétně novelizace směrnice Euroviněta a EETS (Evropská služba elektronického mýtného), a také návrh nařízení o sledování a vykazování emisí CO₂ a spotřebě paliva u nových těžkých vozidel.

Senát PČR na 10. schůzi konané dne 11. října 2017 přijal k těmto návrhům usnesení (295 a 296), která jsou v souladu s pozicemi Vlády ČR.

Na prosincovém jednání Rady TTE byla k části balíčku, týkající se sociálních otázek a tržního pilíře, přijata zpráva o pokroku. V první polovině roku 2018 se očekává intenzivní vyjednávání, aby mohl být za BG PRES k těmto návrhům přijat obecný přístup Rady. U části zaměřené na zpoplatnění proběhla na konci roku 2017 politická diskuse. U návrhu k EETS by mohlo také dojít k dosažení obecného přístupu Rady, zatímco návrh směrnice Euroviněta nyní projednáván není. U návrhu nařízení o sledování a vykazování emisí CO₂ a spotřebě paliva u nových těžkých vozidel probíhaly nejintenzivnější diskuze k rozsahu nařízení (které kategorie vozidel budou návrhem pokryty), k rozsahu sbíraných dat a k jejich zveřejňování (transparentnost) dle příloh. Na konci loňského roku byl schválen mandát pro zahájení dialogu s EP.

Balíček mobility II, který byl EK předložen na začátku listopadu 2017, se zaměřuje na nástroje a kroky podporující čistou mobilitu. Cílem tohoto balíčku je větší zapojení odvětví dopravy do nízkouhlíkového hospodářství. Součástí balíčku je na jedné straně návrh nařízení ohledně nových norem pro CO₂ u osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel po roce 2020, který cílí na stranu nabídky čistých vozidel, na straně druhé návrh revize směrnice o čistých vozidlech, který vnímá EK jako nástroj na podporu poptávky po těchto vozidlech. Dále je součástí balíčku revize směrnice o kombinované dopravě, nařízení o službách osobní autokarové a autobusové přepravy a také sdělení EK věnující se podpoře infrastruktury dobíjecích a plnicích stanic. Senát PČR na 12. schůzi konané 15. února 2018 již přijal k některým návrhům usnesení (352 a 354), v nichž se souhlasil s rámcovou pozicí Vlády ČR. V prvních měsících roku 2018 byla intenzivněji projednávána pouze směrnice týkající se kombinované dopravy, u níž bude snaha na konci prvního pololetí přijmout v Radě obecný přístup. Ostatní legislativní návrhy balíčku mobility II jsou prozatím ve velmi raném stádiu projednávání.

Amsterdamská deklarace z dubna 2016 k datově propojenému a automatizovanému řízení dala impuls pro vznik neformálního strukturovaného dialogu na vysoké úrovni, který má mimo jiné za cíl usnadňovat výměnu informací a diskutovat vývoj jednotlivých ČS EU

států v této oblasti. V návaznosti na tuto deklaraci se v roce 2017 uskutečnila **dvě jednání na vysoké úrovni** (Amsterdam a Frankfurt nad Mohanem).

Ke sdělení EK s názvem Evropská strategie týkající se spolupracujících inteligentních dopravních systémů, milník na cestě ke spolupracující, propojené a automatizované mobilitě přijal Senát PČR své 119. usnesení ze dne 8. března 2017. MD tak v roce 2017 navázalo na úkoly vyplývající ze sdělení EK a usnesení Senátu a podílelo se na několika akcích a dokumentech, například na strategickém dokumentu „Vize rozvoje autonomní mobility“, který byl schválen vládou ČR 11. října 2017, jejichž cílem je vybudování lepší C-ITS infrastruktury či ochrana dat.

Během EE PRES byly na zasedání Rady TTE přijaty **Závěry Rady k digitalizaci dopravy**, jejichž hlavním cílem je závazek pro EK, aby ve spolupráci s ČS EU a zainteresovanými subjekty představila v prvním čtvrtletí roku 2019 komplexní a multimodální strategii digitalizace dopravy včetně harmonogramu jednotlivých akcí a iniciativ.

Železniční doprava

Po konečném schválení 4. železničního balíčku na konci roku 2016 se pozornost zaměřila zejména na implementaci jeho technického pilíře a rozvoj interoperability. Evropský účetní dvůr vydal zvláštní zprávu k zavádění evropského systému řízení železniční dopravy (ERTMS), k němuž byly přijaty závěry Rady v lednu 2018.

Dne 27. září 2017 vydala EK **přepracované znění návrhu nařízení EP a Rady o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (tzv. novela 1371/2007)**. Návrh má za cíl mj. odstranit nadměrné výjimky na úrovni ČS EU, posílit práva cestujících se zdravotním postižením či definovat události způsobené vyšší mocí. Návrh nařízení však dosud nezaznamenal výraznější posun v projednávání. Výbor pro záležitosti EU Senátu PČR vzal předložený návrh bez projednání na vědomí svým 122. usnesením ze dne 4. října 2017.

Letecká doprava

Dne 8. června 2017 EK představila **balíček Otevřená a propojená Evropa** k naplnění některých priorit Strategie pro evropské letectví. Jeho součástí je návrh nařízení o ochraně hospodářské soutěže v letecké dopravě a o zrušení nařízení (ES) č. 868/2004 a výkladové směrnice k ustanovením o vlastnictví a kontrole a k ustanovením týkajícím se závazků veřejné služby v nařízení (ES) č. 1008/2008. Na konci loňského roku byl **schválen konečný kompromisní text návrhu revize nařízení o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a zřízení Evropské agentury pro bezpečnost letectví**. Česká republika spolu s několika dalšími ČS EU nepodpořila finální text návrhu, nicméně mezi ostatními ČS EU na něm byla dostatečná shoda.

Dne 1. prosince 2017 **vstoupila v platnost Multilaterální dohoda mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy** a Albánskou republikou, Bosnou a Hercegovinou, Bulharskou republikou, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Republikou Černá Hora, Chorvatskou republikou, Islandskou republikou, Prozatímní správní misí Organizace spojených národů v Kosovu, Norským královstvím, Rumunskem a Republikou Srbsko o vytvoření společného evropského leteckého prostoru (**dohoda ECAA**), která se do té doby prováděla pouze na tzv. administrativní bázi. Souhlas s ratifikací této dohody udělil Senát usnesením č. 83 ze dne 8. března 2007.

Námořní doprava

Dne 28. března 2017 byla na ministerské konferenci na Maltě podepsána deklarace ministrů „Priority pro námořní dopravní politiku EU až do roku 2020: Konkurenceschopností,

dekarbonizací, digitalizací zajistit celosvětovou konektivitu a účinný vnitřní trh a námořní klastr světové úrovně“. Deklarace vyzdvihuje potřebu zvýšení účinnosti námořní dopravy a logistických řetězců prostřednictvím digitalizace, zjednodušení administrativy a výměny dat. V listopadu 2017 **byl přijat balíček k osobním námořním lodím**. Tento balíček se skládá ze 3 směrnic (směrnice 2017/2109, kterou se mění směrnice Rady 98/41/ES o registraci osob na palubách osobních lodí provozujících dopravu do přístavů členských států Společenství nebo z nich a směrnice EP a Rady 2010/65/EU o ohlašovacích formalitách lodí příplouvajících do přístavů členských států nebo odplouvajících z nich; směrnice 2017/2110 o systému inspekcí pro zajištění bezpečného provozu plavidel typu ro-ro pro přepravu cestujících a vysokorychlostních osobních plavidel v liniové dopravě a o změně směrnice 2009/16/ES a zrušení směrnice Rady 1999/35/ES; a směrnice 2017/2108, kterou se mění směrnice 2009/45/ES o bezpečnostních pravidlech a normách pro osobní lodě). ČR coby vnitrozemský stát, pod jehož vlajkou nemohou žádné osobní námořní lodě plout je vyjmuta z povinnosti transponovat tyto směrnice.

Vnitrozemská vodní doprava

V souvislosti s programem EK REFIT bylo v říjnu 2017 přijato nařízení č. 2017/1952, kterým se ruší mimo jiného nařízení Rady (EHS) č. 1101/89 **o strukturálních zlepšeních ve vnitrozemské vodní dopravě**.

V prosinci 2017 byla přijata směrnice 2017/2397 EP a Rady **o uznávání profesních kvalifikací ve vnitrozemské plavbě** a zrušení směrnic Rady 96/50/ES a 91/672/EHS.

Energetika

Na úrovni Rady v roce 2017 proběhla jednání, která se zabývala balíčkem legislativních a nelegislativních návrhů EK "**Čistá energie pro všechny Evropany**". Součástí balíčku, který EK zveřejnila 30. listopadu 2016, jsou návrhy nařízení o správě Energetické unie (Governance), revize směrnice o podpoře obnovitelných zdrojů energie (RED II), revize směrnice o energetické účinnosti (EED), revize směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD), revize nařízení o Agentuře pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER), revize směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, revize nařízení o vnitřním trhu s elektřinou a nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny. Rada TTE přijala obecný přístup k revizím směrnice EED a EPBD 26. června 2017, a dne 18. prosince 2017 Rada přijala obecné přístupy k revizím směrnice a nařízení o vnitřním trhu s elektřinou, k nařízení Governance a k revizi směrnice RED II. Obecný přístup k návrhu nařízení o rizikové připravenosti byl formálně přijat na Radě pro telekomunikace dne 4. prosince 2017. Diskuse o konečné podobě obecného přístupu k návrhu revize nařízení o ACER nebyla do konce roku 2017 uzavřena. K návrhu na revizi směrnice EPBD schválil EP své stanovisko na plenárním zasedání dne 25. října a následně se uskutečnily tři trialogy, z nichž na tom posledním, konaném dne 19. prosince 2017, bylo dosaženo shody. Formální schválení návrhu v 1. čtení se očekává během 1. pololetí roku 2018. V únoru 2018 byla zahájena jednání prostřednictvím meziinstitucionálních trialogů mezi EK, Radou a EP k návrhu EED, Governance a RED II. Trialogy k ostatním návrhům balíčku budou zahájeny v průběhu roku 2018. Při formulaci a prosazování pozice ČR ke všem návrhům balíčku bylo plně respektováno usnesení Senátu PČR.

Dne 21. března 2017 došlo na 4. trialogu k dohodě na **návrhu nařízení, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky**. Dohoda byla následně potvrzena EP i Radou a nařízení bylo dne 28. července 2017 zveřejněno v Úředním věstníku EU jako Nařízení EP a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU. Nařízení vstoupilo v

platnost dne 1. srpna 2017 a bude znamenat postupný návrat energetických štítků výrobků k rozsahu stupnice A-G a zřízení elektronické databáze výrobků od 1. ledna 2019.

V oblasti elektroenergetiky došlo ve Výboru pro přeshraniční výměnu elektřiny (ECBC) dne 16. března 2017 ke schválení posledního sítového nařízení z celkových osmi (Nařízení EK, kterým se stanoví rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy) a všechna vešla v platnost. Nyní probíhá implementace.

Jaderná energetika

V oblasti **jaderné energetiky** byla v květnu 2017 vydána konečná verze sdělení EK o investicích v jaderné oblasti (tzv. PINC), a to po zveřejnění stanoviska Hospodářského a sociálního výboru v září 2016. PINC byl projednán na zasedání Pracovní skupiny Rady pro jaderné otázky (AQG). Ve dnech 22. – 23. května 2017 se v Praze konalo **12. plenární zasedání Evropského jaderného fóra ENEF**.

Ve druhé polovině roku, během EE PRES, měla EK předložit revizi nařízení dle čl. 41 Euratom o notifikaci investic v jaderné oblasti. Tento dlouho očekávaný návrh však nakonec opět nebyl ze strany EK předložen. AQG se tak věnovala především mezinárodním otázkám a projednala návrh zprávy Euratom o implementaci Společné úmluvy. EK rovněž předložila zprávu o implementaci prací prováděných v rámci asistenčních programů pro jaderný decommissioning v Bulharsku, Litvě a Slovensku.

Jednotný digitální trh

V květnu 2017 vydala EK sdělení „**Střednědobé hodnocení naplňování Strategie pro jednotný digitální trh: Propojený jednotný digitální trh pro všechny**“. V tomto sdělení se EK zaměřila na stav dosud předložených legislativních návrhů a iniciativ a nastínila prioritní oblasti, na které by se chtěla zaměřit v rámci naplňování strategie do budoucna. Jedná se o tři klíčové oblasti: datová ekonomika, kybernetická bezpečnost a on-line platformy. V oblasti evropské ekonomiky založené na datech zveřejnila EK dne 13. září 2017 návrh nařízení o volném pohybu neosobních údajů v EU.

V oblasti **kybernetické bezpečnosti** byl v září 2017 vydán ambiciózní balíček k budování silné kybernetické bezpečnosti pro EU, který má přispět k obranyschopnosti Unie a ČS EU, ale také k lepšímu fungování digitálního trhu a bezpečnosti spotřebitelů. V oblasti on-line platform zveřejnila v září 2017 sdělení EK k odstraňování ilegálního obsahu online – na cestě k posílené odpovědnosti online platform.

V lednu 2017 zveřejnila EK **sdělení „Budování evropské ekonomiky založené na datech“**, v němž představila další politické a právní kroky na podporu evropské datové ekonomiky. Sdělení se soustředilo na čtyři oblasti: volný tok a lokalizaci dat; přístup a předávání v souvislosti s daty generovanými stroji; odpovědnost a bezpečnost v kontextu vznikajících technologií a přenositelnost jiných než osobních údajů, interoperabilitu a normy.

Na základě výsledků konzultací a strukturovaných dialogů ke sdělení vydala EK v září 2017 návrh **nařízení o volném pohybu neosobních údajů v EU**. Cílem je dosáhnout efektivního fungování jednotného trhu pro služby datových úložišť a zpracování dat, zajištění právní jistoty pro poskytovatele a uživatele přeshraničních služeb datových úložišť a zpracování dat a zvýšení efektivity výdajů IT evropských podniků a veřejné správy. Česká republika vydání návrhu tohoto nařízení velmi uvítala, neboť společně s ostatními partnery ze skupiny stejně smýšlejících států po legislativě v této oblasti usilovala. Po intenzivních jednáních se v prosinci 2017 podařilo dosáhnout shody v Radě a schválit kompromisní text v podobě mandátu Rady do vyjednávání s EP. Do znění tohoto mandátu se povedlo zapracovat v

podstatě všechny požadavky vyplývající z pozice ČR a stanovisek obou komor PČR. V současnosti se legislativním návrhem zabývá EP – očekává se, že trialog by měl být zahájen v létě roku 2018.

Dne 14. září 2016 představila EK **soubor návrhů v oblasti telekomunikací**, který obsahuje legislativní návrh Evropského kodexu pro elektronické komunikace (kodex), v němž je přepracován regulační rámec pro elektronické komunikace, dále nařízení o sdružení BEREC, Akční plán 5G pro Evropu a nařízení o podpoře připojení k internetu v místních komunitách a veřejných prostorách (WiFi4EU). Zastřešujícím dokumentem je pak sdělení EK – Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti.

K návrhu Kodexu pro elektronické komunikace se v roce 2017 uskutečnily dva trialogy s EP. Rada TTE dne 4. prosince 2017 přijala obecný přístup k návrhu nařízení BEREC a zároveň s tím proběhl i první trialog s EP. Oba návrhy by měly být dokončeny současně, od počátku roku 2018 probíhají intenzivní jednání v rámci trialogu.

V návaznosti na Akční plán 5G pro Evropu předložila EK, a návazně EE PRES, návrh roadmap – postup při zavádění sítí 5G. Na zasedání Rady TTE dne 4. prosince 2017 byla tato roadmap podepsána na základě dříve získané podpory všech ministrů pro telekomunikace.

Pokud jde o WiFi4EU, návrh nařízení byl na začátku listopadu 2017 publikován v Úředním věstníku Evropské unie. Rozpočet projektu na období let 2017 až 2019 činí 120 mil. eur. Dle informací EK by první výzvy k překládání projektů měly být vyhlášeny na jaře 2018.

Dne 10. ledna 2017 představila EK návrh nařízení EP a Rady upravující směrnici o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice 2002/58/ES), tzv. nařízení ePrivacy, které stanovuje pravidla pro ochranu základních práv fyzických i právnických osob při poskytování a využívání služeb elektronických komunikací. Návrh doplňuje návrh Evropského kodexu pro elektronické komunikace a Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (tzv. „GDPR“). K návrhu Rada TTE dne 4. prosince 2017 přijala zprávu o pokroku.

Usnesení PSP ČR a Senátu PČR k jednotlivým návrhům byla a jsou při formulaci a prosazování pozic ČR plně respektována.

V září 2018 nabyde účinnosti **směrnice o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru**. Směrnice má za cíl sblížit legislativní rámce ČS v otázce přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru tak, aby informace a služby veřejného sektoru mohly v maximální míře využívat i osoby se zdravotním postižením. V roce 2017 byla zahájena transpozice směrnice do českého právního řádu. **Návrh zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů**, prošel meziresortním připomínkovým řízením a nyní bude předložen vládě. Tento zákon nabyde účinnosti dnem 23. září 2018.

V průběhu roku 2017 probíhala implementace **Akčního plánu pro eGovernment: Urychlování digitální transformace veřejné správy**“ přijatého v předchozím roce, jenž má za cíl modernizovat veřejnou správu, dosáhnout jednotného digitálního trhu a zapojit více občanů a podniky při navrhování a poskytování vysoce kvalitních veřejných služeb.

V říjnu 2017 přijala ČR společně s dalšími ČS EU a Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) **Ministerskou deklaraci k eGovernmentu**, tzv. „Tallinnskou deklarací“. Deklarace má za cíl napomoci dalšímu rozvoji eGovernmentu na národní, přeshraniční i celoevropské úrovni. Vyzdvihuje priority pokračující digitalizace veřejné správy a rozvoje přístupných,

přívětivých, bezpečných a interoperabilních elektronických služeb, které zároveň plně respektují legislativu v oblasti ochrany osobních údajů

5. Životní prostředí

Ochrana životního prostředí

V roce 2017 bylo dokončeno projednávání návrhů **ETS - letectví a zrušení směrnice k reportingu**. Tyto návrhy vzaly obě komory PČR na vědomí bez projednání.

V únoru 2017 EK zveřejnila první kolo zpráv v rámci **přezkumu provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí (Environmental Implementation Review; EIR)** včetně doprovodného sdělení. Výbor pro evropské záležitosti PS PČR v 391. usnesení z 65. schůze ze dne 4. května 2017 vzal na vědomí rámcovou pozici vlády ČR k tomuto sdělení, v níž ČR mimo jiné vítá snahu o zlepšení implementace environmentální legislativy a zároveň upozorňuje na potřebu vyvarovat se možných duplikací v aktivitách EU a v požadavcích na ČS EU. Výbor ve svém usnesení dále vyzval vládu ČR k maximální opatrnosti při projednávání evropské environmentální legislativy. V tomto ohledu je pro ČR v rámci projednávání legislativních návrhů EU v oblasti životního prostředí prioritou zajištění adekvátních podmínek a parametrů pro následnou implementaci na národní úrovni.

Dále v roce 2017 pokračovalo projednávání následujících návrhů v rámci balíčku pro **oběhové hospodářství**:

- návrh směrnice upravující směrnici 2008/98/ES o odpadech,
- návrh směrnice upravující směrnici 94/62/ES o obalech a obalových odpadech,
- návrh směrnice upravující směrnici 99/31/ES o skládkování odpadů,
- návrh směrnice upravující směrnici 2000/53/ES (autovraky), 2006/66/ES o odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU (elektrická a elektronická odpadní zařízení).

Na konci roku 2017 bylo v rámci trialogů dosaženo politické shody Rady, EP a EK, která ještě musí být formálně potvrzena v EP. Senát PČR ve svém stanovisku (333. usnesení z 2. března 2016) zdůraznil důležité aspekty návrhu a ztotožnil se s výhradami vlády k nejasnému a nepřesnému vymezení některých navržených definic. Jasně vymezení těchto definic ČR důsledně prosazovala v rámci projednávání. Výbor pro evropské záležitosti PS PČR ve svém 239. usnesení z 18. února 2016 podpořil pozici vlády, přičemž zdůraznil snahu vést diskusi tak, aby cíle byly pro ČR přijatelné a dosažitelné a aby nesnižovaly konkurenceschopnost našeho hospodářství. V tomto duchu ČR postupovala při vyjednávání a podařilo se jí prosadit přijatelnou podobu návrhu, přestože musela ustoupit z vysoké ambice v oblasti snižování skládkování.

Ochrana klimatu

V oblasti ochrany klimatu bylo v roce 2017 úspěšně dokončeno projednávání návrhu směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů **snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií (revize EU ETS)**. Svým 282. usnesením z 2. prosince 2015 Senát PČR vyjádřil souhlas s rámcovou pozicí ČR, kterou ČR důsledně prosazovala v průběhu projednávání návrhu. Rovněž VEZ PS PČR podpořil pozici vlády (182. usnesení z 24. září 2015) a zároveň varoval před nebezpečím vnímat EU ETS jako jediný, dostatečný a bezchybný nástroj v boji proti změně klimatu v EU. ČR si je vědoma, že EU ETS musí doplňovat další klimatické nástroje, a proto se aktivně zapojila do vyjednávání návrhů pro odvětví mimo EU ETS (viz dále). ČR se v revizi EU ETS podařilo prosadit řadu svých návrhů do pozice Rady, která byla výchozím bodem pro jednání s EP, a ve výsledné podobě přijaté směrnice jsou klíčové požadavky ČR zohledněny. Podařilo se docílit dohody, která zajistí stabilitu a posílení ETS a zároveň dostatečně ochrání sektory skutečně ohrožené rizikem úniku uhlíku. V rámci finančních mechanismů se podařilo zajistit

dostatečné prostředky na inovace i modernizaci energetického sektoru. Proto ČR dosažený kompromis podpořila.

V roce 2017 dále pokračovalo projednávání dvou legislativních návrhů pro **odvětví mimo EU ETS**:

- návrh nařízení o závazném **každoročním snižování emisí skleníkových plynů** ČS EU v období 2021-2030 (ESR)
- návrh nařízení o **zahrnutí emisí a propadů skleníkových plynů v důsledku využívání krajiny a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030** (LULUCF).

Na konci roku 2017 bylo v rámci trialogů dosaženo politické shody Rady, EP a EK k oběma návrhům, tato dohoda byla formálně potvrzena Radou a čeká se na hlasování v plénu EP (duben 2018).

Oba přijaté návrhy splňují hlavní požadavky ČR, tudíž ČR finální dohodu podpořila. Nařízení ESR stanovuje cíl snížení emisí skleníkových plynů v sektorech mimo emisní obchodování pro ČR pro rok 2030 na úrovni – 14 % (oproti 2005). Oba návrhy poskytují pro ČR dostatečné záruky a flexibilní mechanismy. U nařízení LULUCF uvítala ČR především zavedení nové flexibility pro obhospodařovanou lesní půdu. U ESR byla např. přijata bezpečnostní rezerva, která dává ČR větší jistotu ohledně plnění jejích závazků v období 2021 - 2030.

V roce 2017 ČR jako poslední ČS EU ratifikovala **Pařížskou dohodu**, a dne 4. listopadu 2017 se tak stala její smluvní stranou. V roce 2018 budou pokračovat mezinárodní vyjednávání ohledně její implementace.

6. Zaměstnanost, sociální politika a zdraví

Zaměstnanost a sociální politika

EK předložila v dubnu 2017 návrh **Evropského pilíře sociálních práv** (EPSR), který byl v listopadu 2017 přijat formou meziinstitucionálního prohlášení EK, EP a Rady. EPSR má přispět k prohloubení sociální dimenze EU. Obsahuje 20 zásad z oblastí rovných příležitostí a přístupu na trh práce, spravedlivých pracovních podmínek a sociální ochrany a začleňování, ke kterým se státy zavázaly ve svých sociálních politikách a politikách zaměstnanosti směřovat. V příštích letech se očekává implementace zásad pilíře, EK v tomto směru učinila už řadu kroků nelegislativní i legislativní povahy, další iniciativy se očekávají v roce 2018, nicméně za jeho implementaci jsou primárně zodpovědné národní státy. V souladu s usnesením Senátu ČR podporovala přihlášení se všech ČS k pilíři, meziinstitucionální prohlášení podepsala v podobě, které zohledňuje právo států na implementaci zásad pilíře podle svých možností a svých systémů v souladu s principem subsidiarity.

Návrh směrnice **o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob** byl předložen v dubnu 2017 jako jedna z prvních z iniciativ EK předložených v kontextu EPSR. Nový návrh cílí na opatření podporující účast žen na trhu práce a posilující roli muže/otce v péči o děti a ostatní závislé členy domácnosti. Rozšířila se i věcná působnost návrhu, který se sice nedotýká mateřské dovolené, ale vztahuje se na další typy volna z důvodu péče o rodinné příslušníky (otcovská dovolená, rodičovská dovolená, pečovatelské volno, flexibilní pracovní podmínky, apod.). Vláda i PČR k tomuto návrhu zaujaly vesměs pozitivní postoj s dílčími výhradami. S ohledem na komplexitu návrhu se nepodařilo dojednat zatím na půdě Rady text, který by byl přijatelný pro potřebnou většinu ČS EU. Ani EP zatím nedospěl ke společné pozici.

V prosinci 2017 EK zveřejnila návrh **směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii**. Cílem navrhované směrnice je podpořit jistější a předvídatelnější zaměstnání a zlepšit pracovní podmínky. Navrhovaná směrnice zakotví jak aktualizovaný výčet podstatných informací, o nichž musí být pracovníci písemně informováni, tak nová hmotná práva. Vyjednávání o návrhu směrnice začalo v roce 2018 a je teprve v počátku.

V prosinci 2016 EK vydala návrh **revize nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení nařízení**. Návrh reagoval tak na potřebu revize některých ustanovení na základě vyhodnocení implementace koordinačního nařízení platného od května 2010, na čtené rozsudky Soudního dvora EU a na změny v národních legislativách a ve společnosti. V průběhu roku 2017 byl dosažen částečný obecný přístup k částem týkajícím se dlouhodobých dávek, způsobu koordinace rodinných dávek a přístupu neaktivních osob k některým sociálním dávkám vycházející z rozsudků Soudního dvora EU. Se závěry v těchto oblastech revize nařízení ČR vyjádřila souhlas. Dlouhodobě však nepodporujeme možné zavedení indexace přídatků na děti podle životní úrovně státu, ve kterém dítě bydlí. V roce 2018 budou projednávány zbylé kapitoly návrhu.

V průběhu roku 2017 pokračovalo projednávání návrhu **revize směrnice o vysílání pracovníků** (předložená v březnu 2016). Postupem času se ukazovalo, že státy skeptické k revizi nemají v Radě dostatečnou blokační menšinu k úplnému odmítnutí návrhu. Obecný přístup Rady, jež podpořila i ČR, byl přijat v říjnu 2017. Trialogy dospěly dne 28. února 2018 k předběžné dohodě, kterou nyní musí schválit Rada i EP. Pokud dojde k finalizaci shody nad textem směrnice, lze očekávat schválení směrnice v následujících měsících.

Rovnost žen a mužů

MT PRES připravilo **návrh závěrů Rady s názvem Zvyšování dovedností žen a mužů na trhu práce EU**. Návrh závěrů podtrhuje kompetence ČS EU v oblasti vzdělávání, včetně obsahu vzdělávání a návrhu vzdělávacích systémů, a vyzývá ČS EU k plnění spektra opatření za účelem rovnosti žen a mužů na trhu práce a to i s ohledem na účast sociálních partnerů. ČR návrh závěrů podpořila. Na zasedání Rady EPSCO byl návrh závěrů schválen dne 3. března 2017.

MT PRES předložilo aktualizovaný **Návrh směrnice EP a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy řídicích a dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních (dále jako „návrh směrnice o genderové vyváženosti“)**. MT PRES zejména upravilo cílová data, termíny podávání zpráv a harmonogram implementace návrhu směrnice o genderové vyváženosti s ohledem na dobu, která uplynula od posledního projednávání na Radě EPSCO. ČR návrh směrnice v obecné rovině podporuje. Na červnové jednání Rady EPSCO předložilo MT PRES zprávu o pokroku, ve které shrnuje, že v projednávání návrhu směrnice je potřeba dalších politických jednání. EE PRES ve vyjednávání návrhu směrnice o genderové vyváženosti nepokračovalo.

Dne 20. listopadu 2017 přijala EK **Akční plán EU na období 2017-2019: Boj proti rozdílům v odměňování žen a mužů**, který si klade za cíl průběžně odstraňovat nerovné odměňování žen a mužů. Akční plán reaguje na přetrvávající vysoké rozdíly v průměrných mzdách žen a mužů (v rámci EU 16 %, v ČR 22 %) v neprospěch žen a na jen velmi pozvolné snižování tohoto rozdílu. Akční plán obsahuje celkem 24 opatření adresovaných EK. Vláda ČR přijetí akčního plánu podpořila.

Dále byl v oblasti rovnosti žen a mužů během EE PRES projednáván **návrh závěrů Rady k posílením opatření ke snižování horizontální genderové segregace ve vzdělávání a zaměstnání**. Návrh formuloval doporučení vztahující se mj. ke snižování rozdílů v odměňování žen a mužů, ve starobních důchodech žen a mužů či k motivaci dívek a chlapců ke studiu oborů považovaným za genderově atypické. ČR návrh závěrů podporovala a závěry byly přijaty na jednání Rady EPSCO dne 7. prosince 2017

Dne 13. června 2017 EU **podepsala Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí** (dále jako „Istanbulská úmluva“). Istanbulská úmluva vytváří zevrubný právní rámec pro ochranu žen a dívek proti všem formám násilí a pro prevenci, stíhání a odstranění násilí na ženách, včetně domácího násilí. Podpis Istanbulské úmluvy představuje první krok k přistoupení EU.

Rok 2017 byl ze strany EK vyhlášen rokem aktivit zaměřených na **ukončení násilí na ženách**. Oficiální vyhlášení formálně proběhlo 25. listopadu 2016 na Mezinárodní den boje proti násilí na ženách eurokomisařkou Jourovou. V rámci této události byla mj. spuštěna kampaň *“Say no! Stop violence against women”*, vyhlášeny výzvy pro projekty NNO zaměřené na boj proti násilí na ženách a pomoc jeho obětem.

Veřejné zdraví

MT PRES se rozhodlo předložit dvoje závěry Rady k následujícím tématům: **zastavení vzestupu dětské obezity a podnícení dobrovolné spolupráce mezi systémy zdravotní péče z iniciativy ČS EU**. Oba tyto dokumenty byly přijaty na červnovém zasedání Rady EPSCO.

EE PRES se v oblasti veřejného zdraví zaměřilo především na problematiku **eHealth v digitální společnosti a přeshraniční aspekty v oblasti snižování škod působených alkoholem**. K oběma tématům byly v prosinci 2017 přijaty závěry Rady EPSCO.

V průběhu roku 2017 došlo k významnému pokroku v procesu přijetí návrhu směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice 2004/37/ES **o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci**. Cílem návrhu je zlepšit ochranu zdraví zaměstnanců snížením jejich expozice karcinogenním chemickým činitelům při práci. Navrhované změny směrnice 2004/37/ES probíhají formou tzv. **revizních souborů**.

Výbor pro záležitosti EU Senátu PČR vzal v lednu 2017 na vědomí Zprávu EK EP, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o provádění směrnice EP a Rady 2010/53/EU ze dne 7. července 2010 **o jakostních a bezpečnostních normách pro lidské orgány určené k transplantaci**, ke které byla zpracována rámcová pozice. V ČR byla směrnice plně implementována.

V červenci 2017 byla přijata rámcová pozice k návrhu sdělení EK Radě a EP **Evropský akční plán „Jedno zdraví“ proti antimikrobiální rezistenci**, k níž vydalo plénum Senátu PČR usnesení, ve kterém uznalo závažnost hrozby antimikrobiální rezistence a vyzvalo vládu ČR, aby dokončila práce na novém akčním plánu ČR. Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s ministerstvem zemědělství na dokončení nového akčního plánu pracuje.

Léčiva a zdravotnické prostředky

Návrh nařízení EP a Rady, kterým se mění nařízení EP a Rady 726/2004 ze dne 31. března 2004, kterým se stanoví **postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi, a kterým se zřizuje Evropská léková agentura**, předložila EK v září 2014 v rámci revize veterinární legislativy (tzv. „veterinárního balíčku“). Projednávání probíhalo v rámci Pracovní skupiny pro léčiva a zdravotnické prostředky za NL, SK a EE PRES. Projednávání nařízení nebylo dosud dokončeno a pokračuje i v letošním roce.

EP schválil v květnu 2017 nařízení EP a Rady **o zdravotnických prostředcích** a změně směrnice 2001/83/ES, nařízení č. 178/2002 a nařízení č. 1223/2009 a nařízení EP a Rady **o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro**. Cílem těchto nařízení je zajištění nového a spolehlivějšího legislativního rámce pro kontrolu výroby a uvádění zdravotnických prostředků na trh, zajištění lepší ochrany veřejného zdraví a větší bezpečnosti pro pacienty.

7. Vzdělávání, mládež, kultura a sport

Vzdělávání, mládež a sport

V oblasti **vzdělávání** v první polovině roku 2017 bylo stěžejním tématem MT PRES začleňování v rozmanitosti. V rámci MT PRES byly na únorovém jednání Rady schváleny **závěry Rady o začleňování v rozmanitosti v zájmu dosažení vysoce kvalitního vzdělávání pro všechny**. Na květnovém jednání bylo schváleno **doporučení Rady o evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení**. V průběhu EE PRES ve druhé polovině roku 2017 byly v listopadu přijaty **závěry Rady o rozvoji škol a vynikající výuce, závěry Rady o obnoveném programu EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání a doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů**. V průběhu 2017 došlo rovněž k projednání návrhu rozhodnutí o **Europass** v rámci Rady a trialogů. EK v průběhu roku 2017 zveřejnila také mnohá sdělení, ke kterým proběhla diskuze v rámci pracovních skupin Rady, a to sdělení „Zlepšování a modernizace vzdělávání“, „Rozvoj škol a vynikající výuka poskytující výborný start do života“ a sdělení o obnoveném programu EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Iniciativy obsažené v těchto balíčcích budou postupně dále rozpracovávány a diskutovány. Téma vzdělávání se v roce 2017 dostalo do popředí i v rámci ER dne 14. prosince 2017, kdy došlo k přijetí závěrů směřujících v oblasti vzdělávání k vytvoření tzv. Evropského vzdělávacího prostoru, ve kterých ER vyzývá ČS EU, Radu a EK, aby pokročily zejména v oblastech podpory mobility, vytvoření tzv. Sítě evropských univerzit, zlepšení studia cizích jazyků, vytvoření tzv. Evropské studentské karty a podpory vzájemné uznávání vysokoškolských diplomů a osvědčení na úrovni sekundárního vzdělávání.

Senát PČR se ve svém 294. Usnesení z 10. schůze, konané dne 11. října 2017 vyjádřil k následujícím třem evropským tiskům: Sdělení EK „Rozvoj škol a vynikající výuka poskytující výborný start do života“, Sdělení EK o obnoveném programu EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání, návrh doporučení Rady o sledování uplatnění absolventů. Usnesení se neslo ve stejné linii jako předložené rámcové pozice k těmto iniciativám, které sloužily jako podklad pro vyjednávání v pracovních orgánech Rady.

V oblasti **mládeže** prosadilo MT PRES přijetí **závěrů Rady o roli práce s mládeží při podpoře rozvoje základních dovedností mladých lidí potřebných pro život, které usnadňují jejich úspěšný přechod do dospělosti, k aktivnímu občanství a do pracovního života**. V návaznosti na diskusi o budoucím vývoji evropské politiky mládeže po roce 2018 byly schváleny **závěry Rady o strategických perspektivách pro evropskou spolupráci v oblasti mládeže po roce 2018 a dále usnesení Rady o strukturovaném dialogu a budoucím rozvoji dialogu s mladými lidmi v kontextu politiky evropské spolupráce v oblasti mládeže po roce 2018**. Na listopadové Radě došlo v rámci EE PRES k přijetí **závěrů Rady o inteligentní práci s mládeží**. V souvislosti se zřízením Evropského sboru solidarity byl schválen obecný přístup k **nařízení EP a Rady, kterým se stanoví právní rámec Evropského sboru solidarity**.

Usnesení pléna Senátu PČR č. 225 ze dne 20. července 2017 k nařízení EP a Rady, kterým se stanoví právní rámec Evropského sboru solidarity, bylo koncipováno ve stejném duchu jako rámcová pozice k nařízení, sloužící jako podklad pro další vyjednávání v pracovních orgánech Rady.

V oblasti sportu bylo pod MT PRES přijato usnesení Rady o pracovním plánu Evropské unie v oblasti sportu na období let 2017 – 2020 a dále závěry Rady o sportu jako platformě pro sociální inkluzi prostřednictvím dobrovolnictví. Během EE PRES došlo k přijetí závěrů Rady o úloze trenérů ve společnosti a usnesení Rady o dalším vývoji strukturovaného dialogu EU v

oblasti sportu. Obě předsednictví již tradičně koordinovala přípravu společné pozice ČS pro zasedání orgánů Světové antidopingové agentury (WADA).

Kultura a audiovize

Priority obou předsednictví v oblasti kultury a audiovize vycházely z Pracovního plánu pro kulturu na léta 2015-2018.

V oblasti audiovize byla práce zaměřena na projednání návrhu revidované **směrnice o audiovizuálních mediálních službách**. Na květnovém jednání Rady EYCS byl i přes nesouhlas některých zemí, včetně ČR schválen obecný přístup, v rámci něhož bylo rozhodnuto o navýšení podílu evropských děl na 30 % u služeb na vyžádání (VOD), rozšíření nové právní úpravy i na sociální sítě a změny v oblasti řešení přeshraničních sporů. V navazujících jednáních proběhlo 5 trialogů, s ohledem na značné množství pozměňovacích návrhů a citlivost některých bodů (ochrana lidské důstojnosti, zpřístupňování služeb pro osoby se zdravotním postižením, jurisdikce, objem televizní reklamy) nebyla mezi institucemi dosažena konečná dohoda a jednání tak musejí pokračovat v roce 2018. V rámci prvního trialogu za BG PRES byla deklarována vůle dokončit jednání během 1. pololetí 2018.

V listopadu Rada EYCS jednomyslně přijala **Závěry o strategickém přístupu EU k mezinárodním kulturním vztahům**.

Dne 17. května 2017 bylo zveřejněno Rozhodnutí EP a Rady (EU) 2017/864 **o Evropském roku kulturního dědictví 2018**, které vzešlo z usnesení EP ze dne 8. září 2015 k materiálu „Směrem k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu“ a závěrů Rady ze dne 25. listopadu 2014 o participativní správě kulturního dědictví a o Pracovním plánu pro kulturu na léta 2015 – 2018. Cílem iniciativy je zvýšit obecnou informovanost obyvatel Evropy o příležitostech, jež kulturní dědictví přináší. ERKD 2018 přispěje k podpoře kulturního dědictví jako významného prvku vztahů mezi Unií a třetími zeměmi. Na evropské úrovni byl ERKD 2018 slavnostně zahájen v Miláně 7. prosince 2017 za účasti evropského komisaře pro kulturu T. Navracsicse.

8. Zemědělství a rybolov

Společná zemědělská politika po roce 2020

V průběhu roku 2017 byly zahájeny diskuse k budoucí podobě Společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2020, a to v návaznosti na předložení sdělení EK „**Budoucnost potravinářství a zemědělství**“, které EK přijala dne 29. listopadu 2017. Tomuto sdělení předcházela veřejná konzultace, která byla zahájena v únoru a ukončena počátkem května 2017, a o jejíchž výsledcích byli ministři informováni na červencovém zasedání Rady AGRI. Samotné sdělení bylo ministrům představeno v úplném závěru EE PRES na prosincovém zasedání Rady AGRI. Diskuse v kontextu Sdělení EK tak probíhají pod taktovkou BG PRES, které plánuje vést strukturovanou diskusi dle jednotlivých tematických celků na každém zasedání Rady AGRI a přijmout rovněž závěry Rady. Výměna názorů mezi ministry a komisařem by měla přispět k lepšímu pochopení hlavních obav a cílů jednotlivých ČS EU a poskytnout EK vodítka pro přípravu konkrétních legislativních návrhů, které by měly být zveřejněny v červnu 2018. Klíčové diskuse v kontextu konkrétních legislativních návrhů by tedy měly odstartovat s největší pravděpodobností až v průběhu AT PRES.

Situace na komoditních trzích

V průběhu roku 2017 pokračoval monitoring situace na komoditních trzích, aby nedošlo k narušení křehké rovnováhy na trhu a obnovení krize, kterou sektory procházely od roku 2014. Pozornost byla věnována zejména citlivým odvětvím, jako je sektor mléka, hovězího, vepřového a drůbežího masa, ovoce a zeleniny. BG PRES bude i nadále situaci na komoditních trzích pečlivě sledovat, a to zejména cenový vývoj a úroveň produkce v odvětví cukru po zrušení kvótového režimu v roce 2017.

Ekologické zemědělství

V průběhu MT PRES probíhalo intenzivní interinstitucionální vyjednávání jehož výsledkem bylo dosažení politické dohody nad návrhem. S ohledem na výslednou podobu textu, která dle názoru ČR neodráží původní záměr předložení nové legislativy, a to zjednodušení a harmonizaci pravidel ekologické produkce, vyjádřila ČR na zasedání SCA dne 26. června 2017 nesouhlas s udělením mandátu. SCA nicméně získal mandát pro další dialog, v rámci kterého bylo dne 28. června dosaženo shody nad návrhem. Formální potvrzení dohody proběhlo na červencové Radě AGRI. Text je nyní finalizován právníky lingvisty.

Posílení postavení zemědělců v dodavatelském řetězci

V roce 2017 pokračovalo úsilí ČR přijmout na EU úrovni legislativní předpis, který by řešil otázku postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce a boje proti nekalým praktikám. ČR se podařilo prosadit diskusi k tomuto tématu na nejvyšší politické úrovni, a to na summitu premiérů zemí EU. S výsledky studie týkající se dvojí kvality potravin byli seznámeni rovněž zástupci EP. Úsilí ČR bylo vyslyšeno - **EK ve svém pracovním plánu na rok 2018 indikovala záměr přeložit legislativní text týkající se posílení postavení zemědělců v potravinovém řetězci**. Jeho zveřejnění je očekáváno v dubnu či květnu roku 2018 a následně odstartují diskuse o budoucí podobě legislativního ukotvení v této oblasti.

Veterinární a fytosanitární oblast

Ve veterinární a rostlinolékařské oblasti se MT PRES věnovalo připravenosti ČS na mimořádné události v oblasti zdraví rostlin a zvířat, EE PRES rovněž kladlo důraz na tuto

problematiku. Na expertní úrovni probíhaly diskuze na téma rostlinolékařských rizik v EU v souvislosti s šířením škodlivých organismů jako např. *Xylella Fastidiosa*.

Prioritně projednávanou legislativou byl **návrh nařízení k veterinárním léčivým přípravkům**, kdy pokračoval technický přezkum návrhu. Dne 20. prosince na jednání Výboru stálých zástupců došlo ke schválení mandátu pro zahájení neformálních dialogů s EP. V konečném znění mandátu byl přijat návrh ČR, který specifikuje rozsah povinné centralizované registrace. V průběhu BG PRES tak bude probíhat interinstitucionální vyjednávání. Paralelně s návrhem nařízení k veterinárním léčivým přípravkům byl projednáván rovněž návrh nařízení k medikovaným krmivům. I v rámci tohoto předpisu bylo ukončeno projednávání na půdě Rady a zahájeny diskuse s EP.

V oblasti zdraví zvířat byla s ohledem na aktuální nálezovou situaci projednávána opatření směřující k **tlumení výskytu vysoce patogenní ptačí chřipky a afrického moru prasat (AMP)**. MT PRES se také věnovalo podvodům s masem a masným i produkty v Brazílii.

Schválení účinné látky glyfosát

V roce 2017 mělo dojít k ukončení používání účinné látky glyfosát, která se v hojné míře používá k hubení plevelu. ČS EU nicméně **v listopadu 2017 odsouhlasily pětileté prodloužení licence**. I přes toto prodloužení je ovšem potřeba přistoupit k jeho postupnému omezování a nahrazování bezpečnějšími technikami.

Africký mor prasat

V červnu 2017 ČR oznámila první výskyt AMP u divokých prasat. ČR okamžitě provedla veškerá potřebná opatření s cílem v maximální možné míře potlačit a zamezit dalšímu šíření této nákazy. Ve dnech 8. – 9. listopadu 2017 se v Praze za účasti komisaře pro zdraví a bezpečnost potravin Vytenise Andriukaitise a zástupců 17 států včetně třetích zemí uskutečnila k této otázce **konference na vysoké úrovni**. S výstupy z toho setkání byli následně seznámeni rovněž další ministři na prosincovém zasedání Rady AGRI. S ohledem na nutnost komplexního přístupu k této naze ČR toto téma i v roce 2018 aktivně diskutuje na půdě Rady i se zástupci EK. Upozornila například na nutnost zapojení výzkumu EU do boje s touto chorobou.

Omnibus

EE PRES se v úplném závěru svého předsednictví podařilo oddělit a schválit **zemědělskou část návrhu nařízení „Omnibus“**, která tak vstoupila v platnost jako samostatný akt 1. ledna 2018. Nařízení přináší částečné zjednodušení a přesnější vymezení některých pravidel SZP. Nařízení mimo jiné zavádí dobrovolný charakter aktivního zemědělce, rozšíření nástrojů pro řízení rizik, zjednodušení přístupu zemědělců k půjčkám a finančním nástrojům či zjednodušení režimu ozelenění. K zásadním změnám došlo také v oblasti Společné organizace zemědělských trhů. V této souvislosti se podařilo prosadit zjednodušení pro organizování producentů a celkové zvýšení ochrany prvovýrobců. Nově všechny organizace producentů mohou jménem svých členů plánovat produkci a vyjednávat smlouvy o dodávkách s velkými odběrateli. Tím se zlepšil jejich vyjednávací pozice v rámci potravinového řetězce.

9. Justice a vnitřní věci

Justiční spolupráce v trestních věcech

Nařízení Rady 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen „nařízení EPPO“) bylo schváleno Radou JHA dne 12. října 2017. Materiálním základem pravomocí Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen „Úřad“) je směrnice EP a Rady 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (tzv. PIF směrnice). V souladu se směrnicí PIF budou v pravomoci Úřadu závažné případy podvodů v souvislosti s DPH (budou-li tyto případy zahrnovat dva či více čl. EU a způsobená škoda přesáhne částku 10 milionů EUR). Vedle samotné organizace, činnosti a struktury Úřadu nařízení EPPO rovněž obsahuje i některá procesní ustanovení pro trestní řízení, která mají být použitelná v případech spadajících do pravomoci Úřadu.

Úřad bude zřízen v režimu posílené spolupráce, ke které se zavázalo celkem dvacet čl. EU, a to Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Německo, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Zapojení zvažují i Nizozemsko a Malta. Úřad může zahájit činnost nejdříve k 20. listopadu 2020. Sídlem Úřadu bude Lucemburk.

Na podzim roku 2016 bylo dosaženo politické shody na textu **Směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy EU**. Po náročných jednáních bylo rozhodnuto o zahrnutí podvodů v oblasti DPH do rozsahu směrnice. Směrnice byla vyhlášena v úředním věstníku EU v červenci 2017 pod číslem 2017/1371.

V prosinci 2016 předložila EK návrh **směrnice o boji proti praní peněz prostředky trestního práva**, jehož cílem je harmonizovat definice trestného činu praní peněz a implementovat existující mezinárodní závazky do práva EU. Obecný přístup k návrhu byl přijat na jednání Rady JHA v červnu 2017, kde jeho přijetí podpořila také ČR. Návrh je nyní v trialogu přijetí lze očekávat kolem poloviny roku 2018.

V září 2017 předložila EK návrh **směrnice o boji proti podvodům a padělání bezhotovostních platebních prostředků a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2001/413/SVV**, jehož cílem je reflektovat technologický vývoj v této oblasti a harmonizovat definice skutkových podstat trestných činů a související sankce. V březnu 2018 byl přijat JHA obecný přístup, který podpořila i ČR.

V srpnu 2013 EK předložila rovněž návrh **nařízení o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust)**. Ačkoliv byl obecný přístup přijat již v roce 2015, trialog s EP byl zahájen až v roce 2017 s ohledem na nutné dokončení prací na nařízení EPPO.

V červenci 2017 předložila EK návrh **nařízení, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro určení členských států majících informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (TCN) k doplnění a podpoře Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS-TCN systém) a kterým se pozměňuje Nařízení (EU) č. 1077/2011 a zároveň upravený návrh směrnice, kterou se mění Rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV, pokud jde o výměnu informací o státních příslušnících třetích zemí a o Evropský informační systém rejstříků trestů (ECRIS), a nahrazuje rozhodnutí Rady 2009/316/SVV**. Centrální systém by měl umožnit čl. EU rychle

identifikovat ČS EU, ve kterých mělo dojít k dřívějšímu odsouzení konkrétního „třetizemce“ (funkce hit/no hit neboli shoda/beze shody). Dožadující ČS EU by pak měl tomu ČS zaslat žádost o informace o odsouzeních daného „třetizemce“ již prostřednictvím stávajícího systému ECRIS. Na Radě JHA byl v prosinci 2017 přijat obecný přístup k uvedeným předpisům (v únoru 2018 začalo jednání tzv. dialogu s EP).

V lednu 2017 bylo zahájeno vyjednávání návrhu **nařízení o vzájemném uznávání zajišťovacích a konfiskačních příkazů**, k němuž byl obecný přístup přijat v prosinci 2017 (v únoru 2018 začalo jednání tzv. dialogu s EP).

Justiční spolupráce v civilních věcech

V oblasti mezinárodního práva soukromého a justiční spolupráce v civilních věcech došlo k významnějšímu vývoji zejména u následujících legislativních aktů:

V Radě pokračovalo projednávání návrhu EK přepracování (recast) nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti - tzv. **nařízení Brusel II bis**. Návrh se dotýká zejména pravidel pro mezinárodní příslušnost soudů ve věcech rodičovské zodpovědnosti, zvláštních pravidel pro tzv. mezinárodní únosy dětí, uznávání a výkonu rozhodnutí (navrhuje se zrušit prohlášení o vykonatelnosti) a pravidel pro spolupráci ústředních orgánů. S ohledem na to, že se jedná o sťažení předpis EU v oblasti mezinárodního práva rodinného, jakož i na zvláštní schvalovací proceduru v Radě (jednomyslnost), je sjednávání poměrně náročné. Proběhlo doposud první a druhé čtení, některé otázky byly rovněž předmětem politické debaty na Radě JHA (právo dítěte být slyšeno, zrušení prohlášení o vykonatelnosti). Prozatímní výsledky jsou z hlediska pozice ČR uspokojivé.

V oblasti vnějších vztahů pokračovaly práce na dvou významných projektech – tzv. **Judgments Project** v Haagské konferenci mezinárodního práva soukromého a **uznávání dohod vzešlých z mediace/konciliace v oblasti obchodního práva** v UNCITRAL. V obou případech byla pozice EU koordinována v rámci Výboru pro občanské právo Rady a v průběhu jednání na obou předložených iniciativách se jí podařilo výrazně prosadit. V rámci tzv. Judgments Project nebyly dosud dořešeny některé otázky, vyřešení se očekává v květnu 2018 na jednání Zvláštní komise. Vyjednávání mediačních dohod v UNCITRALu byly ukončeny v únoru 2018, výsledné instrumenty (návrh úmluvy a návrh novelizace modelového zákona) by měly být přijaty EK a Valným shromážděním OSN.

Insolvence

V listopadu 2016 EK předložila návrh směrnice EP a Rady **o rámcích pro preventivní restrukturalizace, druhé šanci a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení**. Návrh cílí na harmonizaci některých aspektů insolvenčního práva. EK navrhuje odstranění některých rozdílů mezi vnitrostátními právními úpravami ČS EU týkajícími se sanačních řešení úpadku nebo hrozícího úpadku podnikatelů a zavedení některých opatření ke zvýšení efektivity úpadkového práva.

Na pracovní skupině úrovni došlo k důležitým konsenzuálním změnám vstříc vyšší flexibilitě pro implementaci ČS EU. ČR na jednáních vystupuje v souladu s usnesením č. 344 ze dne 25. prosince 2016 Výboru pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny PČR a usnesením Výboru pro záležitosti EU Senátu PČR č. 40 ze dne 28. února 2017. V souladu s požadavkem Senátu PČR ČR opakovaně požadovala zpracování detailnější analýzy socio-ekonomických dopadů navrhované směrnice, aniž by jí bylo ze strany EK vyhověno.

ČR po uzavřeném prvním čtení nadále setrvává na kladném postoji vůči navrhované směrnici, a to zejména v otázce preventivní restrukturalizace, třebaže projevuje citelné výhrady zejména ke konstrukci tzv. druhé šance pro podnikatele, která podstatným způsobem zmírňuje podmínky pro přiznání osvobození od dluhů. V současné době je projednáváno přepracovaná verze návrhu, obecný přístup je očekáván až na konci roku 2018.

Azylová a migrační politika

Rok 2017 se nesl ve znamení dalšího poklesu nelegální migrace do EU a pokračující stabilizace situace na úroveň před migrační krizí. Díky jednotlivým přijatým opatřením se sice EU a jejím ČS podařilo limitovat nekontrolovaný pohyb osob přes východní Středomoří (a na navazující západobalkánské migrační trase), celkové počty osob přicházejících do EU přes centrální Středomoří však zůstávají i nadále zvýšené. Hlavní pozornost byla proto věnována řešení situace podél této migrační trasy, a to s důrazem na spolupráci s Libyí a dalšími zeměmi severní Afriky. V únoru 2017 byla na neformálním summitu EU přijata **tzv. Maltská deklarace** stanovující vodítka pro další práci a prioritní opatření ve vztahu k Libyi (posílení podpory libyjské pohraniční a pobřežní stráže, rozbití operačního modelu převaděčů, podpora místních komunit, zlepšení přijímacích kapacit v zemi apod.). Stěžejní roli ve vztahu ke snížení migračního tlaku v centrálním Středomoří sehrála **Itálie**, ať se již jednalo o posílení spolupráce s Libyí na základě **memoranda o porozumění v oblasti boje proti nelegální migraci, obchodování s lidmi a převaděčství** z počátku února 2017, či iniciování **kodexu chování nevládních organizací**, jenž byl představen v červenci 2017. V návaznosti na Maltskou deklaraci a akční plán EK na podporu Itálie, snížení tlaku podél centrální středomořské trasy a zvýšení solidarity z července 2017 pak EE PRES připravilo **implementační plán pro centrální Středomoří**. V únoru 2018 byla distribuována jeho revidovaná verze.

V září 2017 vydala EK **sdělení o naplňování evropského programu pro migraci**, přijatého v květnu 2015 jako reakce na migrační krizi. EK zde představila hlavní pilíře budoucího směřování, jež spatřuje zejména ve větší angažovanosti EU ve vnější dimenzi migrace, zefektivnění návratové politiky, posílení legálních cest a v dokončení reformy společného evropského azylového systému. Relokace, jejichž platnost skončila na konci září 2017, by dle EK měly pokračovat na dobrovolné bázi. EK však zároveň trvá na zahrnutí povinného přerozdělovacího mechanismu do aktuálně projednávané reformy dublinského nařízení. Cílem EK je též **přesídlit do října 2019 celkem 50 000 uprchlíků ze třetích zemí**.

V listopadu 2017 EK publikovala **zprávu o vývoji evropského programu pro migraci**, který navazuje na výše zmíněné sdělení. EK v ní vyhodnocuje pokrok při plnění opatření přijatých v návaznosti na migrační krizi a nastiňuje kroky potřebné pro posílení a fungování společného systému, mj. urgentní navýšení financování severoafrického okna Svěreneckého fondu EU pro Afriku. Ve svém **sdělení vydaném k příležitosti diskuse předsedů vlád na prosincové ER na téma dalšího postupu ve vnitřní a vnější dimenzi migrace** pak EK vyzývá zejména k posílení snah ve vnější dimenzi a navýšení finančních prostředků pro oblast migrace v rámci přípravy nového víceletého finančního rámce.

Udržitelné řešení a posílení spolupráce se třetími zeměmi by i v budoucnu mělo vycházet z konceptu **rámců pro partnerství**. Tzv. migrační kompakty byly zatím využity ve spolupráci s Jordánskem a Libanem a pěti prioritními zeměmi (Nigerem, Nigérií, Mali, Senegalem a Etiopií). Tento přístup byl na evropské úrovni vyhodnocen jako správný, a měl by proto být aplikován i v případě dalších třetích zemí.

V červnu 2017 rozhodla vláda ČR o pozastavení realizace dočasných relokačních rozhodnutí z roku 2015 z důvodu výrazného zhoršení bezpečnostní situace v EU a celkové nefunkčnosti tohoto konceptu. Pro údajné neplnění povinností pak v červnu 2017 EK zahájila vůči ČR (a též vůči Polsku a Maďarsku) řízení o porušení unijního práva, **tzv. infringement**. Zatím posledním krokem v této věci bylo podání žaloby ze strany EK na uvedené země k Soudnímu dvoru EU na začátku ledna 2018.

S ohledem na potřebu zefektivnit návratovou politiku vydala EK v březnu 2017 **revidovaný akční plán v oblasti návratu a doporučení EK ke zvýšení efektivity návratů při provádění návratové směrnice**. V reakci na tato doporučení pak byly v červnu 2017 přijaty **Závěry Rady ke zlepšení návratů a zpětného přebírání nelegálně pobývajících osob**, jež vyzdvihují potřebu využít všech dostupných nástrojů a opatření v rámci politik EU, včetně vízové, jako pak pro zajištění spolupráce ze strany třetích zemí. Tento postup byl následně úspěšně aplikován v případě Bangladéše. ČR podpořila iniciativu na propojení návratové a vízové politiky s cílem přimět třetí země spolupracovat v oblasti readmise. V tomto ohledu podporuje i aplikaci dalších pák a pobídek. Vláda ČR tak na jednáních postupuje v souladu se 169. usnesením Senátu ze dne 31. května 2017.

V průběhu roku 2017 pokračovala složitá jednání o sedmi legislativních návrzích předložených EK v předchozím roce v rámci snah o reformu společného evropského azylového systému (SEAS). V případě **návrhu kvalifikačního nařízení, návrhu novely přijímací směrnice a návrhu nařízení o zřízení unijního přesídlovacího rámce** bylo dosaženo částečného obecného přístupu umožňujícího zahájení trialogů s EP. V září 2017 byl též zahájen trialog s EP k **návrhu nařízení o systému Eurodac**. Ke konci roku 2017 pokročilo do finální fáze jednání s EP o **návrhu nařízení o Agentuře EU pro otázky azylu**. Vzhledem k tomu, že návrhy byly předloženy společně a jsou vzájemně provázány, mělo by dojít i k jejich společnému schválení. Nejmenšího pokroku bylo dosaženo u **návrhu procedurálního nařízení**, který je stále projednáván na úrovni pracovní skupiny. Z důvodu hlubokého názorového rozkolu ohledně navrhovaného zavedení povinného mechanismu pro přerozdělování žadatelů o mezinárodní ochranu dle kvót došlo k **zablokování jednání o návrhu dublinského nařízení (tzv. Dublin IV)**. Tématem se proto začala detailněji zabývat ER, která ve svých závěrečných z října 2017 zadala Radě úkol najít konsensus nad celkovou podobou SEAS do června 2018. Tohoto úkolu se ujalo BG PRES, které zahájilo intenzivní vyjednávání o kompromisní podobě návrhu nařízení Dublinu IV na nejvyšší expertní úrovni. Tento postup by měl být průběžně hodnocen na Radě JHA a ER.

V červenci 2017 byl schválen mandát pro zahájení vyjednávání s EP o návrhu **směrnice o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysoce odborné dovednosti (tzv. modré karty)** z června 2016, jehož cílem je zvýšit schopnost EU přilákat a udržet si pracovníky ze třetích zemí s vysoce odbornými dovednostmi a posílit konkurenceschopnost EU. Nová směrnice by měla nahradit stávající právní úpravu v podobě směrnice 2009/50/ES. Z důvodu neslučitelnosti pozice Rady a EP v řadě bodů návrhu se však na závěr EE PRES nepodařilo získat politická vodítka pro další vyjednávání. Technická jednání tak budou pokračovat i během BG PRES.

Schengenský prostor a ochrana hranic

V prosinci 2017 vstoupilo v platnost nařízení, kterým se zřizuje **Systém vstupu/výstupu (EES)**. Cílem EES je zmírnit zdržení při hraniční kontrole a zlepšit kvalitu hraničních kontrol státních příslušníků třetích zemí, dále zajistit systematickou a spolehlivou identifikaci osob, které překročily dobu povoleného pobytu v schengenském prostoru, a též posílit vnitřní bezpečnost a boj proti terorismu a závažné trestné činnosti. Na začátku roku 2018 byla

zahájena implementační fáze s cílem zahájit provoz systému do konce roku 2020. V průběhu roku 2017 pokračovala jednání o nařízení, kterým se zřizuje **Evropský informační systém pro cestovní povolení (ETIAS)**. Jeho cílem je vytvoření automatického unijního informačního systému, v němž by byly evidovány údaje o státních příslušnících třetích zemí, kteří nepodléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v ČS EU. V říjnu 2017 byl zahájen dialog s EP. V prosinci 2017 pak bylo dosaženo prozatímní dohody o klíčových politických otázkách návrhu. ČR považuje systémy ETIAS a EES za důležité prvky ochrany hranic a potažmo vnitřní bezpečnosti a usiluje proto o jejich co nejrychlejší zavedení do praxe. ČR při jednáních postupovala v souladu s usnesením Senátu PČR č. 106 ze dne 8. března 2017, včetně požadavku, aby EK vyjasnila, jakým způsobem bude řešeno fungování systému ETIAS v těch státech, které se zatím plně nepodílejí na uplatňování schengenského acquis.

Na základě evaluace fungování **Schengenského informačního systému (SIS II)** předložila EK tři návrhy nařízení, jež mají nahradit současný právní rámec a tento dále rozvinout. Cílem nové legislativy je upravit **využívání SIS v oblasti správy hranic, policejní a justiční spolupráce v trestních věcech a též v oblasti navracení neoprávněně pobývajících příslušníků třetích zemí**. První dva návrhy nařízení jsou vzájemně propojeny a přinášejí řadu změn a doplňkových funkcionalit. Do systému by měly být nově povinně vkládány zejména záznamy o osobách a věcech se vztahem k terorismu a záznamy o všech zákazech vstupu uložených státním příslušníkům třetích zemí. Třetí návrh nařízení je koncipován jako doplňkový nástroj pro boj s nelegální migrací. V listopadu 2017 byl na jednání Coreper II schválen mandát pro vyjednávání s EP. ČR při projednávání návrhu postupovala v souladu s usnesením Senátu PČR č. 168 ze dne 31. května 2017, v němž Senát vyzdvihl zejména svou podporu rozšíření druhů záznamů o osobách a věcech ve vztahu k terorismu a využití SIS II pro řízení návratů státních příslušníků třetích zemí neoprávněně pobývajících na území EU.

V červnu 2017 představila EK návrh nového **nařízení o Evropské agentuře pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA)**, který byl vypracován na základě zprávy o činnosti této agentury od jejího vzniku v prosinci 2012 do září 2015. Cílem návrhu je zajistit, aby byla agentura lépe připravena reagovat na současné výzvy v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a to zejména v souvislosti s IT systémy, které jí mají být nově svěřeny (EES, ETIAS, dublinský alokační systém/DubliNet atd.). V prosinci 2017 byl na Radě JHA schválen obecný přístup k návrhu nařízení o eu-LISA. V brzké době by mělo být zahájeno jednání s EP. ČR při jednáních postupovala v souladu s usnesením Senátu PČR č. 280 ze dne 11. října 2017, jež mj. upozornil na nutnost, aby rozšíření úkolů agentury bylo doprovázeno odpovídajícím navýšením finančních a odborných zdrojů a též na nutnost dodržování ochrany zpracovávaných osobních údajů a zabezpečení databází jako takových.

V roce 2017 dále probíhala diskuse na téma zlepšení výměny informací a jejich řízení, včetně řešení interoperability mezi informačními systémy v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti. Úkoly obsažené v závěrech Rady JHA z června 2017 byly včleněny do dokumentu předsednictví nazvaného „**Plán na posílení výměny informací a správy informací včetně řešení interoperability v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí**“ (tzv. Roadmap). Plán obsahuje konkrétní krátkodobá a střednědobá opatření včetně dlouhodobého směřování s cílem posílit správu informací a výměnu informací v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.

V prosinci 2017 předložila EK dva **návrhy nařízení**, které obsahují dlouho avizované řešení **interoperability mezi informačními systémy EU** v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti. Jejich cílem je přispět k vyšší míře efektivity využívání informačních zdrojů, a tím napomoci lépe se vyrovnat s aktuálními problémy v oblasti bezpečnosti a boje s nelegální migrací.

V návaznosti na opakované znovuzavádění kontrol na vnitřních hranicích ze strany některých zemí EU (Dánska, Německo, Rakousko, Norsko, Švédsko a Francie) v reakci na sekundární pohyby osob v nelegálním postavení a nárůst přeshraničních teroristických hrozeb předložila EK v září 2017 **návrh na změnu Schengenského hraničního kodexu**. Cílem tohoto návrhu je zajistit, aby časová omezení dočasného **znovuzavedení ochrany vnitřních hranic** umožnila ČS EU přijmout, pokud to bude nezbytné, opatření potřebná jako reakce na závažnou hrozbu pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost. Zároveň by měly být zavedeny lepší procesní záruky tak, aby k znovuzavedení ochrany vnitřních hranic bylo přistupováno jen ve výjimečných a opodstatněných případech. Postup vlády ČR na jednáních o návrhu je v souladu s usnesením Senátu č. 314 ze dne 6. prosince 2017, jenž zdůrazňuje mimořádnou povahu tohoto opatření a požaduje, aby o znovuzavedení nebo prodlužování ochrany vnitřních hranic i nadále rozhodovala Rada a aby byly ČS EU o těchto opatřeních včas informovány.

Vízová politika

V roce 2017 pokračovala jednání Rady s EP o návrhu na **revizi Vízového kodexu**, který byl předložen v dubnu 2014 a k němuž byl v dubnu 2016 přijat mandát pro jednání s EP. Cílem návrhu bylo zjednodušit stávající právní rámec ve prospěch ČS i legálně cestujících osob; v kontextu migrační krize bylo nicméně do návrhu doplněno propojení nabízených zjednodušení se spoluprací jednotlivých třetích zemí v oblasti návratové politiky. Jednání s EP se ukázala být velmi složitá především kvůli záměru EP prosadit do revidovaného Vízového kodexu koncept tzv. humanitárních víz (víza vydávaná na konzulátech ČS v zahraničí za účelem podání žádosti o azyl na území ČS), s nímž ČS i EK zásadně nesouhlasily. EP sice na podzim 2017 formálně od požadavku na humanitární víza odstoupil, odkazy na mezinárodní pomoc ale v návrhu na revizi VK zůstaly a EP požadoval, aby Rada ustoupila ve všech dalších sporných bodech. Rada se v této situaci usnesla, že za těchto podmínek dále nelze s EP jednat. Na konci roku EK stáhla návrh revize Vízového kodexu i návrhu na zavedení cestovních víz, jehož projednávání bylo již v dubnu 2016 pozastaveno kvůli výhradám ČS k právnímu základu návrhu, jeho disproporcionalitě a možnosti zneužívání tohoto pobytového titulu k dlouhodobým nelegálním pobytům v schengenském prostoru. Dne 14. března 2018 pak EK představila nový návrh.

V rámci déletrvající snahy o **užší propojení problematiky readmise a vízové politiky** vůči některým třetím zemím, resp. zavedení vízových restrikcí v oblasti krátkodobých víz jako motivačního nástroje pro lepší návratovou spolupráci, byl pro jednu konkrétní třetí zemi nespolečně v oblasti návratové politiky přijat dvoufázový mechanismus vízových restrikcí v rozsahu umožněném stávajícím Vízovým kodexem. Tento mechanismus by mohl být spuštěn, pokud tato třetí země – ale modelově i jiná třetí země - nebude plnit své politické závazky v oblasti návratů. První fáze sankčního mechanismu se uplatní vůči držitelům diplomatických pasů a služebních pasů; pokud by do tří měsíců od zavedení první fáze nebyl zjevný pokrok v oblasti návratové problematiky, přistoupí se ke spuštění fáze druhé, tj. k vízovým restrikcím aplikovaným na držitele všech typů pasů.

V roce 2017 došlo i ke změnám v Nařízení (ES) č. 539/2001, kterým se upravuje bezvízový režim při vstupu do EU: V březnu 2017 vstoupilo v platnost přeřazení **Gruzie** z přílohy I do přílohy II⁶ Nařízení (ES) č.539/2001, v červnu 2017 vstoupilo v platnost přeřazení **Ukrajiny**;

⁶ Příloha I obsahuje společný seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti v ČS EU, jakož i na Islandu a v Norsku, Švýcarsku a Lichtenštejnsku. Příloha II obsahuje společný seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou osvobozeni od vízové povinnosti v ČS EU, jakož i na Islandu a v Norsku, Švýcarsku a Lichtenštejnsku pro pobyt, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů v rámci jakéhokoliv 180-denního období.

tím byl úspěšně dokončen několikaletý proces vízové liberalizace obou zemí. Bezvízový styk pro občany těchto, jakož i dříve liberalizovaných zemí byl provázán s další právní úpravou týkající se tzv. posíleného suspenzivního mechanismu, který umožňuje pozastavení bezvízového režimu s jakoukoliv zemí v případě zhoršení situace v oblastech nelegální migrace či bezpečnosti (popř. pokud by daná země přestala plnit kritéria vyplývající z akčních plánů vízové liberalizace). Změny příslušných pasáží o suspenzivním mechanismu, který je rovněž upraven v Nařízení (ES) č. 539/2001, vstoupily v platnost v březnu 2017 souběžně s liberalizací Gruzie. Bezvízový režim pro občany Gruzie i Ukrajiny se týká pouze držitelů biometrických pasů pobývajících v EU do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů, v případě ČR se bezvízový styk vztahuje pouze na pobyty za nevýdělečným účelem.

V roce 2017 vstoupila v platnost dohoda o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických pasů mezi EU a **ČLR**. Během roku 2017 byly nadále uspokojivě uplatňovány vízové facilitační dohody s **Gruzií, Moldavskem, Ruskem, Ukrajinou, Arménií, Ázerbájdžánem a Kapverdami**. Bylo zahájeno jednání o facilitační dohodě mezi EU a **ČLR** a pokračovala jednání o facilitační dohodě s **Jordánskem, Tuniskem a Běloruskem**.

Vnitřní bezpečnost a policejní spolupráce

V průběhu roku 2017 docházelo na území EU k dalším teroristickým útokům (např. v březnu a červnu v Londýně, v dubnu ve Stockholmu, v květnu v Manchesteru, v srpnu v Barceloně), řada útoků však byla i díky dobré spolupráci příslušných složek zmařena. Z tohoto důvodu byl boj proti terorismu i nadále jedním z hlavních unijních témat. V EP začal od září 2017 fungovat zcela **nový zvláštní výbor pro terorismus**. Jeho úkolem je zejména kontrola efektivit protiteroristických opatření či analýza minulých chyb a selhání. Výbor má prozatím roční mandát, který může být v případě potřeby prodloužen.

Opatření boje proti terorismu se zaměřují zejména na další **rozvoj výměny informací a interoperability informačních systémů a databází**. Průběžně byla řešena také otázka potřeby systematického dodávání informací a důsledného využívání evropských a mezinárodních databází, zejména pokud jde o problematiku **zahraničních teroristických bojovníků**. V červnu 2017 byly přijaty **závěry Rady o dalším postupu s cílem zlepšit výměnu informací a zajistit interoperabilitu informačních systémů EU**.

Důležitým prvkem boje proti terorismu je předávání údajů o jmenné evidenci cestujících v letecké dopravě (**PNR – Passenger Name Records**). **Směrnice z roku 2016 o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti** zavádí sběr údajů PNR od cestujících. Letečtí dopravci budou povinni předávat kompetentním orgánům údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. Termín pro implementaci směrnice byl stanoven na květen 2018. V ČR v průběhu roku 2017 probíhaly a nadále probíhají přípravy na implementaci směrnice. Tento proces zahrnuje přijetí nové národní legislativy (novely zákona o Policii a novely zákona o civilním letectví), která byla koncem března předložena Parlamentu, zřízení Národní jednotky využívající jmennou evidenci cestujících a vytvoření technického zázemí. V roce 2017 se aktivity v rámci boje proti terorismu zaměřovaly též na **prevenci radikalizace**. V červenci EK iniciovala vytvoření **Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci**, jejímž úkolem je vytvářet politiku EU v této oblasti a zvýšit její dopad. V prosinci proběhla již **třetí konference Internetového fóra**, na němž se sešly zástupci EK, ČS EU, Europolu a klíčových internetových společností. Stěžejním tématem konference bylo odstraňování teroristického obsahu na internetu. **K nelegálnímu obsahu bylo v září 2017 vydáno sdělení EK**, které

poskytuje vodítka pro internetové společnosti, co se týče odpovědnosti za odstraňování nelegálního obsahu na jejich platformách (např. automatická detekce, odstraňování, transparentnost). V této oblasti nadále funguje **spolupráce v rámci European Union Internet Referral Unit (EU IRU)**, která je součástí Evropského centra pro boj proti terorismu (ECTC) v rámci Europolu, s řadou poskytovatelů internetových služeb.

V květnu 2017 byla přijata **revize směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní**, kterou předložila EK po teroristických útocích v Paříži v listopadu 2015. Návrh obsahuje řadu potřebných změn (registraci akustických zbraní, jednotná pravidla pro označování zbraní, lepší sdílení informací). V některých bodech se však jedná o pro ČR naprosto nepřijatelné a věcně neodůvodněné restriktce zaměřené zejména na poloautomatické zbraně. ČR se aktivně zapojovala do projednávání návrhu a v souladu s usnesením Výboru pro záležitosti EU Senátu PČR č. 156 ze dne 1. března 2017 předkládala alternativní konstruktivní návrhy, které však byly akceptovány jen minimálně. Z tohoto důvodu podala ČR v srpnu 2017 žalobu na neplatnost této směrnice spolu s návrhem na předběžné opatření spočívající v odkladu účinnosti směrnice. Současně je v ČR připravována novela zákona o zbraních za účelem implementace napadené směrnice.

V květnu 2017 byly přijaty **závěry Rady, kterými se stanoví priority v oblasti boje proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti na období 2018–2021**.

Počínaje dnem 1. května 2017 je použitelný **nový právní základ pro fungování Europolu** (nařízení EP a Rady (EU) 2016/794 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva z května 2016). V prosinci 2017 pak byla zvolena nová ředitelka Europolu, paní Catherine De Bolle, jež začne svoji funkci vykonávat dne 2. května 2018.

Ochrana osobních údajů

V dubnu 2016 EP posvětil návrh tzv. **Obecného nařízení o ochraně osobních údajů** a související návrh **směrnice EP a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, a o volném pohybu těchto údajů**. Uvedené právní předpisy vstoupí v účinnost v květnu 2018. Za tímto účelem probíhala v ČR v průběhu roku 2017 a v prvních měsících roku 2018 příprava nové národní legislativy, která byla koncem března předložena Parlamentu.

10. Vnější vztahy

Východní partnerství

Nejvýznamnější událost v politice Východního partnerství (VP) v roce 2017 představoval v pořadí již pátý summit, který se za účasti vrcholných představitelů partnerských zemí a 28 ČS EU uskutečnil v Bruselu dne 24. listopadu 2017. Výstupem summitu je společná deklarace všech účastnických států, která klade důraz na posílení odolnosti partnerských zemí cestou prohloubení praktické spolupráce s pozitivním dopadem na život obyvatel. Deklarace má dvě přílohy: dokument *"20 for 2020"* a nové schéma multilaterální dimenze VP. Dokument *"20 for 2020"* stanoví 20 cílů, kterých má být v oblasti praktické spolupráce dosaženo do roku 2020. Jedná se o cíle v následujících oblastech: hospodářský rozvoj a tržní příležitosti; posílení institucí a dobré vládnutí; propojování infrastruktury, energetická účinnost, životní prostředí a problematika změny klimatu; mobilita a kontakty mezi lidmi. Nové schéma multilaterální dimenze harmonizuje obsah multilaterálních platform se čtyřmi oblastmi spolupráce vytyčenými v deklaraci ze summitu VP v Rize v roce 2015 (posílení institucí a dobré vládnutí, mobilita a kontakty mezi lidmi, tržní příležitosti, propojenost - zejm. budování energetických a dopravních sítí). Reforma rovněž posiluje politické vedení platform, a to tak, že na jejich činnost budou dohlížet pravidelná zasedání seniorních úředníků ČS EU i partnerských zemí. Účastníci summitu se dále dohodli na indikativních mapách, které rozšiřují TEN-T (*EU's Trans-European Networks*) do zemí účastnících se politiky VP.

Významný moment představovalo i zavedení bezvízového režimu pro Gruzii (28. března 2017) a Ukrajinu (11. června 2017). Dne 1. září 2017 vstoupila v platnost Asociační dohoda (AA) s Ukrajinou poté, co v 1. polovině 2017 byla ukončena její ratifikace v Nizozemsku.

Rozvíjely se rovněž vztahy EU se zeměmi bez asociační dohody, tj. s Arménií, Ázerbájdžánem a Běloruskem. Na okraj summitu Východního partnerství v Bruselu byla podepsána nová rámcová dohoda s Arménií (*CEPA – Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement*) a parafována nová letecká dohoda s touto zemí. V únoru 2017 byla zahájena jednání o nové rámcové dohodě s Ázerbájdžánem, ve 2. polovině roku 2017 pak byla započata vyjednávání o právně nezávazném Memorandu o prioritách partnerství s BY, v nichž bylo do konce roku 2017 dosaženo výrazného pokroku.

Dne 1. září 2017 vstoupila v platnost **Prohloubená a komplexní zóna volného obchodu (DCFTA) s Ukrajinou**, která je součástí Dohody o přidružení. V rámci dalších zemí Východního partnerství byla během roku 2017 podepsána nová **rámcová dohoda s Arménií** (*CEPA – Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement*) a byla zahájena jednání o nové **rámcové dohodě s Ázerbájdžánem**. Obě dohody obsahují i obchodní část, jde však o dohody nepreferenční. V roce 2017 bylo rovněž započato vyjednávání o právně nezávazném **Memorandu o prioritách partnerství s Běloruskem**, které vyplývá ze zapojení Běloruska do ENP.

Blízký východ a severní Afrika

V průběhu roku 2017 pokračoval konflikt v **Sýrii** i snahy o nalezení řešení v rámci ženevských jednání pod vedením OSN. Turecko zůstávalo negativně vymezeno vůči Kurdům na severu země. Rusko, Turecko a Írán zaštitovaly jednání tzv. Astanského procesu, v jehož rámci byly dohodnuty čtyři deeskalační zóny. EU přijala strategii k Sýrii, ve které zdůraznila nutnost implementovat rezoluce RB OSN, zajistit humanitární přístup do všech oblastí

a pokračovat v hledání politického řešení pod záštitou OSN. Rekonstrukci země podmínila zahájením politické tranzice. Sankční režim zůstal v platnosti.

Syrská krize dále negativně stimulovala krizi uprchlickou a migrační, přičemž výrazně byly ovlivněny především sousední země. Vedle Turecka se jedná zejména o Jordánsko a Libanon, jejichž ekonomické a sociální systémy se dostávají do velkých obtíží. V roce 2017 počet uprchlíků v zahraniční překonal 5 mil. osob. EU podpořila výsledky donorské konference na podporu budoucnosti Sýrie a regionu, jejíž páté kolo se konalo v Bruselu v dubnu 2017.

V **Iráku** se armádě společně s šiitskými milicemi a kurdskou pešmergou za podpory mezinárodní koalice podařilo vytlačit tzv. **Islámský stát (ISIL)** z naprosté většiny obsazených území. EU se aktivně stavěla proti referendu o nezávislosti Regionu iráckého Kurdistanu.

V roce 2017 se vztahy EU-**Libanon** pohybovaly v rámci Asociační radou schválených priorit partnerství pro roky 2016–2020 a tzv. kompaktu. Důraz byl kladen na oblasti bezpečnosti a boje proti terorismu, vládnutí a právního státu, podpory růstu a pracovních příležitostí, migrace a mobility. EU kladně hodnotila tradici vnitropolitického dialogu a ocenila přijímání uprchlíků. Významnou součástí vztahů byla též humanitární pomoc a rozvojová spolupráce EU, přičemž hlavním programovacím dokumentem je Single Support Framework 2017-2020 (SSF). V prosinci 2017 se uskutečnila návštěva HR/VP F. Mogherini zvládnutí vnitropolitické krize v souvislosti s avizovanou a následně staženou demisí premiéra Saada Haríriho.

Ve vztazích EU-**Jordánsko** byla v rámci Evropské politiky sousedství prioritní témata posilování stabilizace a odolnosti Jordánska, zejména formou podpory hospodářského rozvoje, dále témata posilování právního státu a silnější spolupráce v oblasti bezpečnosti. V roce 2017 pokračovalo jednání týkající se realizace dohody *Compact EU – Jordan*, jejímž předmětem jsou zejména energetika a obnovitelné zdroje, informační technologie, farmaceutický průmysl, zdravotnictví a turistika. Jordánsko za asistence EU pokračovalo v implementaci *EU Jordan Human Rights and Democracy Strategy 2016-2020*. EU ocenila příspěvek Jordánska ke zvládnutí uprchlické krize ze Sýrie.

V rámci sedmé Asociační rady EU-**Egypt** byl v červenci 2017 formálně přijat text Priorit partnerství EU-Egypt, které jsou na roky 2017-2020 směrodatné pro konkrétní spolupráci. Na základě Priorit partnerství hodlá EU poskytnout Egyptu pomoc k ekonomické stabilizaci země a podpořit realizované ekonomické reformy. V prosinci 2017 byl zahájen migrační dialog mezi EU a Egyptem, který by se měl soustředit na výměnu informací a expertízy, zamezování rozvoji nelegálního obchodu s lidmi, převaděčství a pašeráctví. V jeho rámci jsou plánována pravidelná jednání expertních týmů k otázkám migrace, včetně otázek odstraňování jejich příčin migrace a podpory legální migrace a mobility.

EU podporuje **Libyi** v její politické transformaci a stabilizaci významnými částkami. Zároveň podporuje zprostředkovatelské úsilí OSN, od března 2017 je spolu s OSN, Africkou unií a Ligou arabských států součástí tzv. kvartetu, který se snaží vymanit Libyi z vnitropolitického zmaru. V praktické rovině EU uplatňuje nástroje své Společné bezpečnostní a obranné politiky, jakými jsou mise Operace Sophia zaměřená na výcvik libyjské pobřežní stráže a potírání ilegálního převaděčství a obchodu s lidmi, a mise EUBAM posilující libyjské kapacity při ochraně hranic země.

Po zrušení Tribunálem Soudního dvora EU rozhodnutí Rady o uzavření zemědělské dohody EU-**Maroko** v rozsahu, v jakém schvaluje použití dohody na mezinárodně právně sporné územní Západní Sahary, vyvolal tento krok napětí mezi EU a Marokem, pro které je status Západní Sahary prioritní a velmi citlivou otázkou. Rada neprodleně rozhodla o podání

kasačního opravného prostředku a Soudní dvůr EU vyhověl odvolání Rady a zrušil rozsudek Tribunálu s odůvodněním, že asociační a liberalizační dohody uzavřené mezi EU a Marokem se nevztahují na Západní Saharu. Rozhodnutí Rady o uzavření zemědělské dohody zůstává v platnosti. Podmínky pro fungování obchodu při dodržení celních předpisů a reflexi závazku k ochraně zájmů obyvatel Západní Sahary zajistí revize textu Asociační a zemědělské dohody, která je nyní negociována. Obdobná situace se týká i jednání o rybolovu.

EU podporuje demokratizační a transformační proces v **Tunisku** posilováním bilaterálních vztahů a intenzifikací spolupráce v mnoha oblastech. Tunisko obdrželo dvouletou jednostrannou preferenční dovozní kvótu na léta 2016-17 na dovoz panenského olivového oleje do EU v rámci podpory politické a makroekonomické stability, rozvoje hospodářství a zaměstnanosti. Rada ECOFIN zařadila Tunisko v prosinci 2017 na tzv. černý seznam států, které nespolupracují v daňových a finančních záležitostech. Tunisko se následně zavázalo eliminovat negativní opatření a přijmout potřebné legislativní a praktické kroky a v lednu 2018 bylo z tohoto seznamu vyřazeno. ECOFIN bude situace opět hodnotit na konci roku 2018.

V březnu byl završen proces vyhodnocování Asociační dohody s **Alžírskem**. To negativně nese, že dohoda neučinila alžírskou ekonomiku diverzifikovanější a silnější, EU naopak oponuje, že příčinou alžírských obtíží není Asociační dohoda, nýbrž strukturální problémy alžírské ekonomiky, málo atraktivní podnikatelské prostředí a nadměrná závislost na ropě a zemním plynu. Interpretacním rozdílům navzdory byly na jaře 2017 podepsány Priority partnerství definující mantinely unijně-alžírské spolupráce do roku 2020.

V roce 2017 se EU výrazně zasazovala o zachování Dohody o **iránském jaderném programu JCPOA**, kterou považuje za klíčovou dohodu regionální bezpečnosti. V návaznosti na JCPOA pokračoval rozvoj vztahů s Íránem doprovázený množstvím vzájemných návštěv na vysoké úrovni. Posiloval vzájemný obchod i spolupráce v různých odvětvích, včetně spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti. Pokračoval také politický dialog EU-Írán na vysoké úrovni, který se kromě ekonomických a bezpečnostních otázek věnoval také lidským právům.

I v 2017 pokračovala příprava konání Asociační rady EU – **Izrael**. Její konání je však stále velkou neznámou, neboť díky nevěli řady ČS EU nebylo stanoveno datum její realizace.

Ve snaze udržení angažmá USA v blízkovýchodním mírovém procesu se EU proaktivně podílela na zachování procesu a udržování komunikace s jednotlivými aktéry **MEPP**. EU byla významným finančním podporovatelem jak Palestinské národní správy, tak UNRWA. V návaznosti na Trumpovo uznání Jeruzaléma za hlavní město Izraele v prosinci 2017, potvrdila EU jednotnou pozici považující Jeruzalém za hlavní město Státu Izrael budoucího Státu Palestina.

Společná bezpečnostní obranná politika (SBOP)

Rok 2017 přinesl zásadní posun v posilování Společné bezpečnostní a obranné politiky EU (SBOP) a obecně spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany, přičemž impuls k prohlubování obranné spolupráce v rámci EU vzešel z Globální strategie EU (EUGS) z června 2016. Na ER v červnu 2017 byla odsouhlasena potřeba aktivace **Stálé strukturované spolupráce (PESCO)**. Je to nástroj vycházející ze Smlouvy o Evropské unii (čl. 42.6 a 46 a Protokol 10), který umožňuje užšímu kruhu ČS EU prohlubovat spolupráci v oblasti SBOP se záměrem připravit se na nejnáročnější mise bojových sil, včetně v řešení mezinárodních krizí.

Následně byly zahájeny přípravné práce spuštění PESCO včetně definování dvaceti závazků pro plnění členskými státy. K aktivaci PESCO došlo v prosinci roku 2017 ze strany 25 ČS

EU. Nezapojilo se Dánsko s ohledem na opt-out ze SBOP, Malta kvůli velikosti a omezeným možnostem svých ozbrojených sil a Spojené království z důvodu probíhajícího vyjednávání o vystoupení z EU.

ČS PESCO se dohodly na realizaci celkem 17 společných projektů. Tyto projekty pokrývají celou škálu témat od výcviku, budování schopností pozemních, vzdušných či námořních sil, kybernetické obrany až po rozvoj podpůrných schopností ozbrojených sil v oblasti logistiky, zdravotnictví nebo podpory operací. PESCO by mělo posloužit k posílení vzájemné spolupráce v oblasti obrany, ke stabilizaci finančního zabezpečení ozbrojených sil evropských zemí, zajištění jejich lepší vybavenosti, posílení evropských obranných schopností a schopností jednat v případě krize. Všechny tyto aspekty by měly být realizovány v plném souladu se závazky zemí účastnících se PESCO vůči NATO s cílem zamezení duplikací.

Další klíčovou etapou rozvoje obranných schopností ČS EU se stala dohoda v rámci Rady o modalitách **Programu rozvoje evropského obranného průmyslu** (*European Defence Industrial Development Programme* - EDIDP). Jedná se o implementační nástroj Evropského obranného fondu v oblasti rozvoje schopností. Program by měl být po projednání v EP schválen do konce prvního pololetí 2018 a v letech 2019-2020 financován částkou 500 miliónů eur.

Evropská obranná agentura (EDA) zároveň v polovině roku 2017 vyhlásila první výzvy k podání projektů ve třech různých oblastech⁷ **Přípravné akce obranného výzkumu** (PADR), jako implementačního nástroje Evropského obranného fondu v oblasti rozvoje výzkumu a vývoje. Na základě revize strategických cílů došlo k posílení role EDA při podpoře mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje vojenských schopností. V říjnu 2017 byl zahájen pilotní cyklus procesu Koordinovaného ročního hodnocení pokroku při rozvoji evropských schopností (**CARD**), ke kterému EDA zpracovala metodologii a plní roli sekretariátu. Zároveň se aktivně zapojila do vyhodnocení a konsolidace návrhů projektů PESCO a bude se podílet na výročním hodnocení plnění závazků. Významného pokroku dosáhly ČS EU při implementaci **čtyř vlajkových programů EDA** (vytváření kapacit pro doplňování paliva za letu (*Air-to-Air Refuelling*, AAR), bezpilotní letouny (*Remotely Piloted Aircraft Systems*, RPAS), mezivládní satelitní komunikace (*Governmental Satellite Communication*, GovSatCom) a program v oblasti kybernetické obrany). Asistenci ČS EU při čerpání evropských prostředků pro obranné účely poskytla EDA i v případě využití prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIFs) s cílem podpořit rozvoj klíčových znalostí a dovedností v obranném průmyslu.

Aktivita v bezpečnostně-obranné oblasti vyvrcholily prosincovou ER (15. prosince 2017), která přivítala zahájení PESCO a vyzvala k rychlé implementaci prvních projektů a k naplnění národních implementačních plánů ČS. Dále vyzvala k další práci na Evropském obranném fondu tak, aby první projekty v rámci EDIDP mohly být financovány v roce 2019. Dále ER apelovala na dokončení revize mechanismu Athena pro financování společných nákladů unijních misí a operací. ER také podpořila přípravu nového nástroje pro budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje, další rozvoj spolupráce EU-NATO, zefektivnění vojenské přepravy v Evropě a posílení civilní dimenze obranné politiky.

⁷ Technologický demonstrátor, Ochrana vojsk a systémy vojáka, Strategický technologický výhled.

Mise a operace EU (výběr)

„Polokruh nestability“ kolem Evropy táhnoucí se od Sahelu přes Blízký východ až po východní Evropu vytváří potřebu většího bilaterálního angažmá evropských zemí, ale také EU a dalších mezinárodních organizací. Ty nyní kladou větší akcent na rozvíjení systémů včasného varování a monitoring přímo v krizových regionech. Roste také angažmá s cílem posilovat odolnost ohrožených zemí v širším sousedství Evropy, bojovat proti nelegální migraci či stabilizovat postkonfliktní oblasti. Tím jsou kladeny vyšší požadavky na ČS EU těchto organizací, včetně ČR, na aktivní účast mimo jiné v misích a operacích EU.

V roce 2017 došlo k posílení schopností EU v oblasti plánování a vedení neexekutivních výcvikových misí (EUTM Mali, EUTM RCA a EUTM Somalia), tedy zřízení MPCC (*Military Planning and Conduct Capability*). Ředitelem MPCC je generální ředitel Vojenského štábu EU, který z tohoto titulu vykonává funkci velitele těchto misí EU. Součástí MPCC je rovněž JSCC (*Joint Support and Coordination Cell*), jejímž úkolem je zajistit civilně-vojenskou koordinaci v misích.

Jedinou civilní SBOP misí s exekutivním mandátem je v současné době **EULEX Kosovo**. Od strategické revize (SR) z června 2016 pod misí spadají rovněž nově zřízené zvláštní soudní komory (SC) a prokuratura (SPO) pro válečné zločiny v Haagu, které formálně zahájily činnost v průběhu roku 2017. V návaznosti na SR došlo k prodloužení mandátu mise o dva roky do června 2018 a současně ke snížení kapacity mise k 1. lednu 2017. Po personální redukci se v průběhu roku 2017 počet českých expertů v misi stabilizoval na čtyři, další dva experti získali kontrakt přímo v Haagu.

Operace Althea v Bosně a Hercegovině (BiH) je nejstarší probíhající SBOP operací a její současný mandát byl prodloužen do konce listopadu 2018. ČR se do operace zapojila svými jednotkami od samého počátku operace. Po její transformaci v roce 2008 svoji účast omezila na výcvikovou část operace, do které poskytla v roce 2017 dva vojenské experty.

Poradní mise EU na Ukrajině (**EUAM Ukraine**) pokračovala v poskytování strategického poradenství v oblasti reformy bezpečnostního sektoru na centrální úrovni (sektorové reformy, akční plány, oblast lidských zdrojů) i poskytování podpory na operační úrovni (budování kapacit policie, koncept veřejného pořádku, rozdělování pravomocí při vyšetřování trestných činů apod.). Od ledna 2017 došlo ke zřízení mobilních jednotek a v listopadu 2017 bylo rozhodnuto o zřízení třetí regionální pobočky v Oděse. Do mise se zapojilo 6 českých expertů.

Ke stabilizaci, normalizaci a budování důvěry mezi stranami konfliktu, ke kterému došlo v roce 2008 mezi Ruskem a Gruzii, přispívá Pozorovatelská mise EU v Gruzii (**EUMM Georgia**). Mise má velitelství v Tbilisi a tři místní úřadovny v Gori, Mchetě a Zugdidi. V misi působilo 11 českých expertů.

Mandát **EUNAVFOR MED – Operace Sophia** spuštěné v roce 2015 s cílem potlačit v oblasti severní Afriky pašerácké aktivity spojené s ilegální migrací byl v červnu 2016 rozšířen o dva dodatečné úkoly: výcvik libyjské pobřežní stráže a kontrolní aktivity ve vztahu k zbrojnímu embargu OSN v mezinárodních vodách. V průběhu roku 2017 došlo k výraznému poklesu přílivu migrantů do EU skrze střední část Středozemního moře. Důvodem tohoto poklesu je mimo jiné zlepšení schopností a aktivnější přístup libyjské pobřežní stráže a také probíhající intenzivní boje v Sabratě (hlavní místo, odkud lodě s migranty dříve vyplouvaly). Celkově tak v roce 2017 putovalo do EU nejméně migrantů od roku 2014. Do konce roku 2017 operace zadržela zhruba 180 pašeráků a předala je k vyšetřování do IT. ČR měla v operaci tři a od poloviny roku 2017 pět zástupců.

Mandát mise **EUBAM Libya** byl v květnu 2017 prodloužen do konce roku 2018. Zároveň bylo rozhodnuto o otevření omezené přítomnosti v Tripolisu od konce roku 2017 a zintenzivnění spolupráce mise s agenturami Frontex, Europol a Eurojust. V rámci nového mandátu mise zaměřeného na potírání nelegální migrace také došlo k propojení činnosti s misemi EUCAP Sahel Niger a Mali. Díky otevření zastoupení v Tripolisu se mise stává významným moderátorem kontaktů mezi ministerstvy vnitra a obrany a prezidentskou gardou a dalšími libyjskými bezpečnostními silami, které mezi sebou jen obtížně komunikují. ČR v misi nebyla v roce 2017 zastoupena.

Navzdory nestabilní situaci zmrazeného Blízkovýchodního mírového procesu (MEPP) a jen částečného usmírování hnutí Fatah a Hamas jsou obě SBOP mise působící na palestinských územích (**EUPOL COPPS** a **EUBAM Rafah**) nadále vnímány jako významný stabilizační prvek v regionu a současně jsou nedílnou součástí komplexního přístupu EU a její angažovanosti v MEPP. V misi EUPOL COPPS působil český expert.

Na základě rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru (COPS) v červnu 2017 byl připraven Koncept krizového řízení nové civilní SBOP mise **EUAM Iraq** zaměřené na strategické poradenství pro reformu bezpečnostního sektoru. Mise byla ustavena rozhodnutím Rady v září 2017 na počáteční dobu jednoho roku. Čeští experti se do mise nezapojili.

Největší výcviková mise EU **EUTM Mali** se soustředila na implementaci svého třetího mandátu, v rámci kterého docházelo postupně k decentralizaci výcviku malijských ozbrojených sil (MAF). Cílem této změny je poskytování výcviku a poradenství v posádkách MAF po jejich návratu z operačního nasazení. Byly vytvořeny smíšené mobilní poradenské a výcvikové týmy (CMATT), které byly podle potřeby vysílány do vzdálenějších posádek MAF. Svě úsilí mise zaměřila rovněž na optimalizaci malijského vojenského vzdělávacího systému, rozvoj programu *train the trainers* a dohlížela na výcvik prováděný malijskými instruktory. V rámci třetího mandátu mise také přešla od výcviku bojových uskupení MAF k výcviku mladých důstojníků-velitelů a poddůstojníků. Od svého spuštění v únoru 2013 mise vycvičila přibližně 12 000 příslušníků MAF. Mise se zapojila rovněž do výcviku styčných důstojníků Společných jednotek zemí G5 Sahel. CZ měla v misi 42 vojáků.

Mandát výcvikové mise **EUTM RCA** je zaměřen na poskytování poradenských, výcvikových a vzdělávacích aktivit ministerstvu obrany, generálnímu štábu, ozbrojeným silám a prezidentské kanceláři Středoafričské republiky. V rámci výcviku ozbrojených sil mise vycvičila první dva prapory s logistickou podporou mise MINUSCA. ČR neměla v misi žádného zástupce.

V oblasti **Afrického rohu** pokračuje operace **EUNAVFOR Atalanta** (za účasti tří vojáků ČR) v boji proti pirátství. Mezi roky 2012 a 2017 nedošlo k žádnému pirátskému útoku. Nicméně na jaře 2017 operace zaznamenala nárůst pirátských aktivit v oblasti.

Paralelně probíhá v **Somálsku** rozvoj bezpečnostních struktur. Důležitou součástí úsilí mezinárodního společenství je výcviková mise **EUTM Somalia**, která pokračovala v podpoře rozvoje somálských ozbrojených sil. V rámci stávajícího mandátu přešel výcvik příslušníků Somálské národní armády od individuálního ke kolektivnímu. Zástupci ČR v misi nepůsobili.

Námořní operaci a výcvikovou misi pak doplňuje civilní mise **EUCAP Somalia**. Její mandát zaměřený pouze na výcvik pobřežní policie byl rozšířen na celou oblast námořní kriminality a rozvoj schopností pro boj s organizovaným zločinem. V misi působil v roce 2017 na kontrahované pozici český expert.

Lidská práva a demokracie

V únoru 2017 schválila Rada FAC **teritoriální a tematické priority EU pro lidskoprávní fóra OSN pro rok 2017**. Jako prioritní teritoriální lidskoprávní situace dokument definoval Sýrii, KLR, Barmu, Jižní Súdán a Konžskou demokratickou republiku. Z evropského regionu se závěry vyjádřily k situaci v Bělorusku, Gruzii (Abcházie, Jižní Osetie) a na Ukrajině (Krym, východní Ukrajina). V tematické části dokumentu byly potvrzeny tradiční priority EU v oblasti občanských a politických práv (trest smrti, mučení apod.). Dokument nově obsahoval text k rovnoprávnosti a právům sexuálních menšin. V návaznosti na tento hlavní dokument se EU shodla na detailním Strategickém pracovním plánu k jednotlivým zasedáním Rady OSN pro lidská práva a Valného shromáždění OSN a dále na dokumentu, který definuje přístup k blízkovýchodním záležitostem.

Na ministerské úrovni byly dále schváleny závěry k právům původního obyvatelstva a právům dítěte. Na pracovní úrovni se EU zabývala především následujícími tématy – byznys a lidská práva, rasismus, obránci lidských práv a svoboda náboženství nebo víry.

Pokračovala implementace **Akčního plánu EU k lidským právům a demokracii pro roky 2015 – 2019**. V říjnu 2017 schválila Rada FAC závěry k revizi Akčního plánu v polovině jeho platnosti, ve kterých mj. zdůrazňuje důležitost obránců lidských práv nebo volebních pozorovatelských misí. ČR do dokumentu přispěla národní zprávou o implementaci.

Proběhla revize fungování **Evropského instrumentu pro demokracii a lidská práva (EIDHR)**, který financuje projekty na podporu lidských práv a demokracie. Mezi hlavní národní témata v rámci revize patřila podpora projektů realizovaných neregistrovanými nevládními organizacemi a systematická realizace projektů k implementaci doporučení volebních pozorovatelských misí. Pokračovalo zapojení EU a ČS EU v aktivitách Evropské nadace pro demokracii (EED), bylo rozhodnuto o rozšíření teritoriální působnosti i o region Západního Balkánu. EU se nadále angažovala při boji s propagandou, hlavním nástrojem zde je tzv. „*East Stratcom*“, který se soustředí na vysvětlování dezinformací pocházejících z ruských zdrojů a zároveň na obhajování politiky EU v zemích Východního partnerství. Nově budou aktivity „*East Stratcom*“ částečně financovány přímo z rozpočtu EU.

Volební pozorovatelské mise EU byly v roce 2017 na základě rozhodnutí Vysoké představitelky a po souhlasu přijímacího státu vyslány do Východního Timoru, Gambie, Kosova, Keni, Libérie, Nepálu a Hondurasu. Všech uvedených misí se účastnili pozorovatelé nominovaní za ČR.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Mezi prioritní témata EU patřila diskuse k implementaci Agendy 2030 v rámci evropské rozvojové politiky. Hlavním výstupem této debaty bylo přijetí nového **Evropského konsenzu o rozvoji**. Tato společná deklarace EK, Rady a EP byla podepsána 7. června 2017 a představuje novou podobu rozvojové spolupráce EU v souladu s cíli udržitelného rozvoje, definovaných v Agendě 2030.

V roce 2017 také významně pokročila implementace **Externího investičního plánu EU**, jehož cílem je mobilizace investic v Africe a sousedství EU ve výši až 44 mld. EUR do roku 2020. Sloužit k tomu má nově zřízený Evropský fond pro udržitelný rozvoj, který nabízí finančním institucím a veřejným nebo soukromým investorům komplexní finanční balíček, zejména ve formě záruk a dalších finančních nástrojů. Fond byl spuštěn na podzim roku 2017, kdy proběhlo první zasedání jeho strategického výboru. Práce na Externím investičním plánu je rozvojovým příspěvkem k širší diskusi o **migraci** a představuje nástroj

pro posílení ekonomického růstu ve zdrojových zemích, což v důsledku snižuje migrační tlaky.

Mezi další témata, která v roce 2017 rezonovala na evropské úrovni, patřilo posílení **vazby mezi obchodem a rozvojovou spoluprací**, zejména s ohledem na dosažení větší míry koherence obchodních a rozvojových politik EU. Diskutovalo se rovněž o podobě **spolupráce mezi EU a středněpříjmovými zeměmi**, které vyžadují odlišnou formu partnerství než nejhudší rozvojové země. Výrazným tématem EE PRES pak byla rozvojová spolupráce v oblasti **digitalizace**.

Společným tématem rozvojové a humanitární oblasti byla během roku 2017 především **návaznost humanitárních, stabilizačních a rozvojových aktivit (tzv. HUM-DEV NEXUS)**, od schválení příslušných závěrů v květnu 2017 po zahájení implementace v šesti pilotních zemích, z nichž pro ČR jsou prioritní Irák a Myanmar.

V humanitární sféře se EU věnovala zejména problému **nuceného vysídlení**, včetně aktivního ovlivňování přípravy Globálního kompaktu pro uprchlíky. Průběžnou prioritou bylo **naplňování závazků** z prvního Světového humanitárního summitu, s důrazem na kvalitní vyhodnocování potřeb, předvídatelné financování a zapojování kapacit zemí postižených katastrofou či konfliktem do humanitární reakce.

Boj proti terorismu

V rámci projednávání revize **směrnice o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu** v období od března 2017 proběhla v průběhu celého roku 2017 řada trialogů s cílem dosáhnout politické dohody nad jejím textem, což se z důvodu řady témat, na které měli účastníci trialogů rozdílné názory, podařilo až v rámci prosincového trialogu, na kterém bylo dosaženo kompromisní dohody na textu revize 4. AML směrnice, který byl následně potvrzen na jednání Coreperu dne 20. prosince 2017.

V současné době probíhá úprava konečného znění na úrovni právníku lingvistů a úprava jednotlivých jazykových verzí. Konečné schválení textu v EP by mělo proběhnout v dubnu 2018, v Radě v květnu 2018, kdy by měl být text publikován v Úředním věstníku. Novela směrnice se zaměřuje např. na oblast virtuálních měn, předplacených karet nebo harmonizaci přístupu EU k vysoce rizikovým třetím zemím. V průběhu vyjednávání byla příslušná usnesení Senátu PČR i VEZ PS PČR zohledněna a to např. pokud jde o prodloužení transpoziční lhůty návrhu směrnice či podporu veřejného přístupu k informacím o skutečném majiteli.

Dnem 31. března 2017 vstoupila v platnost směrnice EP a Rady o boji proti terorismu a nahrazení rámcového rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu. Aktualizuje stávající legislativu na úrovni EU ve světle přijatých mezinárodních standardů (zejména rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2178 (2014) o zahraničních teroristických bojovnicích, doporučení Finančního akčního výboru (FATF) a Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu) a povinností tak, aby Evropské unii umožnila účinněji reagovat na nové teroristické hrozby. Směrnice zohledňuje a kriminalizuje cestování v rámci EU za účelem terorismu, organizování takových cest a napomáhání k nim, poskytování a absolvování teroristického výcviku, poskytování nebo shromažďování finančních prostředků se záměrem spáchání teroristického činu.

Z hlediska vnějších vztahů došlo k rozšíření sítě protiteroristických odborníků na Delegacích EU ve třetích státech, důraz je kladen především na oblast Sahelu a Střední a východní Asie. Pokračovaly pravidelné dialogy mezi EU a partnerskými státy

a organizacemi na téma bezpečnostní spolupráce, jež napomáhají mj. zlepšovat výměnu informací, aktuálním tématem zůstává boj proti radikalizaci vč. potírání propagandy a dezinformací. V rámci evropských struktur pak protiteroristickou činnost doplnily nově vzniklé Evropské centrum pro boj proti terorismu při Europolu a odbor pro boj proti terorismu v rámci ESVA.

Z geografického hlediska je i nadále prioritní pozornost věnována oblasti Blízkého východu a Severní Afriky, Turecku a Západnímu Balkánu a dále pak Rohu Afriky a oblasti Sahelu, Střední Asii a východoasijskému regionu. **Tematické priority** zahrnují problematiku tzv. zahraničních teroristických bojovníků, prevenci násilného extremismu a boj proti němu (CVE), pohraniční bezpečnost, boj proti ideologickým extremistickým vlivům, bezpečnost v letecké dopravě, boj proti financování terorismu, posilování právního státu a vynutitelnosti práva založené na respektu k lidským právům. Zvláštní důraz je pak kladen na propojení vnitřní a vnější dimenze boje proti terorismu a strategickou komunikaci s mládeží

Problematika sankcí

V průběhu roku 2017 pokračovaly **pravidelné revize a úpravy** existujících sankčních režimů EU zavedených i převzatých na základě rozhodnutí OSN.

V návaznosti na další kroky **KLDR** během roku 2017 došlo ke zpřísnění sankčního režimu vůči této zemi. EU transponovala do unijního práva nová omezující opatření zavedená rezolucemi RB OSN č. 2356 (2017), 2371 (2017), 2375 (2017) a 2397 (2017). Přijala také další sankce (1509/2017) i v rámci rozšiřujících autonomních opatření EU vůči KLDR jdoucích nad rámec opatření navržených rezolucí RB OSN a přijatých již v roce 2016. Jedná se především o další dovozní a vývozní omezení, omezení finanční podpory obchodu, omezení investic a další omezení ve finančním sektoru či v odvětví dopravy. Autonomní sankce EU dále rozšiřují zákaz investic EU v KLDR a s KLDR na nová odvětví (průmysl související s konvenčními zbraněmi, hutnický a kovodělný průmysl, letecký a kosmický průmysl), stanovují zákaz poskytování určitých služeb (počítačové a související služby, služby související s těžbou, s výrobou v chemickém, těžebním a rafinérském průmyslu a s jinými zakázanými oblastmi pro investice ze strany EU) subjektům a občanům uvnitř KLDR a kompletně stanovují zákaz investic, snížení osobních remitencí na 5.000 €, zákaz exportu ropy a ropných produktů do KLDR a v rámci právních možností též stanovují ukončení pracovních povolení pro občany KLDR v ČS EU.

Vnitropolitický vývoj ve **Venezuele** vedl k rozhodnutí EU o uvalení autonomních sankcí v listopadu 2017. Důvodem bylo především omezování demokratických principů, fungování ústavních orgánů a nerespektování lidských práv ze strany prezidenta Madura vedoucí k vleklé krizi a ekonomickému propadu země na hranici humanitární krize, která vlivem uprchlých obyvatel zasáhla okolní státy a de facto celý region. Jedná se o komplexní sankce zahrnující zbraňové embargo, zákaz dovozu a vývozu vojenského materiálu a souvisejících technologií, zákaz vstupu do EU a zmrazení finančních prostředků.

Novým státem, vůči němuž byly uplatněny sankce v roce 2017, se stalo **Mali**. V září transponovala EU do unijního práva sankce na základě rezoluce RB OSN 2374 (2017). Jedná se o zákaz cestování a zmrazení finančních prostředků v případě narušení křehké rovnováhy v zemi. Hlavním cílem je podpora mírové dohody mezi povstalci a představiteli státu z roku 2015.

Omezující opatření vůči **Rusku** (v souvislosti s anexí Krymu) byla vzhledem k přetrvávání důvodů pro jejich zavedení a neplnění Minských dohod během roku 2017 prodlužována. Obdobně je tomu v případě sankcí vůči Ukrajině, respektive osobám napojeným na bývalého prezidenta Janukovyče z důvodu zpronevěry finančních prostředků.

Fondy vnější spolupráce EU

V roce 2017 pokračovalo čerpání prostředků z fondů vnější spolupráce EU, které byly využívány především na rozvojovou a ekonomickou spolupráci. Pro období finančního rámce 2014 – 2020 má EU k dispozici **celkem devět finančních nástrojů podle geografické a tematické příslušnosti**. EU věnuje na vnější spolupráci a zahraniční pomoc zhruba 9,5 miliard EUR ročně. Celková alokace pro vnější vztahy dosahuje 95 mld. EUR. V roce 2017 bylo dokončeno střednědobé vyhodnocování fondů vnější spolupráce EU, které bylo provedeno ze strany nezávislých hodnotitelů kontraktovaných EK a zahrnovalo i rozsáhlou veřejnou konzultaci. Střednědobé vyhodnocování fondů EU zhodnotilo současnou strukturu fondů stejně tak jako jejich geografické a tematické zaměření jako relevantní vzhledem k vytyčeným cílům a odpovídající potřebám partnerů. Výsledky vyhodnocení budou důležitým vstupem pro formování podoby fondů vnější spolupráce EU po roce 2020.

Evropská politika sousedství

V květnu roku 2017 vydala HR/VP F. Mogherini společně s EK „**Zprávu o provádění přezkumu evropské politiky sousedství**“, jejímž cílem je zmapovat provádění revize evropské politiky sousedství (dále jen ENP). Ta byla provedena v roce 2015 jako reakce na bouřlivý vývoj, jímž partnerské země ENP v předchozích letech procházely a jejímž výsledkem byl vydaný společný dokument ESVA a EK „Přezkum evropské politiky sousedství“. Zmíněná zpráva z roku 2017 připomíná hlavní cíle revidované ENP, tedy stabilitu a odolnost partnerských zemí na základě diferenciovaného přístupu k jednotlivým zemím

a individualizovaných partnerství. Zároveň se věnuje adekvátně otázce správy věcí veřejných, demokracie, právního státu a dodržování lidských práv. Také vyvažuje pozornost věnovanou jižnímu a východnímu sousedství ENP.

Senát přijal dne 19. července 2017 ke Zprávě o provádění přezkumu evropské politiky usnesení č. 207, v němž vyjádřil souhlas s rámcovou pozicí vlády k tomuto dokumentu, zároveň však upozornil, že tato zpráva nezdůrazňuje podporu evropské perspektivy zainteresovaných partnerských zemí ze strany EU a princip „more for more“. Dále připomněl nutnost pokračovat v nastaveném trendu vyváženosti obou dimenzí evropské politiky sousedství (jih i východ) a je toho názoru, že nové iniciativy EK zahrnující partnerské země by měly být koordinovány se zastřešujícími cíli a aktivitami evropské politiky sousedství. Vláda v rámci navazujících aktivit vystupovala v souladu s tímto usnesením.

Strategická komunikace

V rámci Evropské služby pro vnější činnost (ESVA) nadále působil **komunikační tým „StratCom East“** zaměřený na Rusko a východní sousedství EU, stejně jako další dva týmy (Západní Balkán, Jižní sousedství). Tým „East“, největší a nejstarší z těchto tří, se i nadále zaměřoval na pozitivní komunikaci Evropské unie především vůči RU a zemím Východního partnerství, podporu nezávislých ruskojazyčných médií a členění (ruským) dezinformacím. V týmu i nadále působil český vyslaný expert Jakub Kalenský, jenž se věnoval otázce dezinformací.

I díky aktivitě „like-minded“ zemí včetně CZ – dopis předsedy vlády B. Sobotky a dopis osmi ministrů zahraničních věcí států EU pro HR/VP F. Mogherini – a tlaku EP se **podařilo prosadit navýšení prostředků pro strategickou komunikaci ESVA včetně týmu StratCom East**, nedojde nicméně k zásadnímu navýšení počtu osob a snížení závislosti týmu „East“ na sekondovaných národních expertech (bylo pouze najato *několik* „Contractual

Agents“ pro všechny tři týmy). První samostatný rozpočet týmu „East“ bude použit na: pořádání školení pro úředníky EU a ČS (ČS budou rozeslány školicí materiály); profesionální pravidelný monitoring médií (nyní jej tým zpracovává sám za pomoci dobrovolníků); analýzu dopadů dezinformací; rozšíření příjemců produktů týmu včetně překladů do dalších jazyků;

Tématu se věnovalo zasedání FAC v listopadu 2017, aniž by přineslo posun na straně ESVA a skeptických ČS (byť se o problematiku nově začalo zajímat Španělsko). Mezi země s podobným názorem, vyjadřující podporu rozšíření týmu, nadále patřilo LV, LT, EE, PL, SK, SE, FI, RO, HR, BG a UK.

Společná obchodní politika

V roce 2017 pokračovala implementace strategie EK v oblasti obchodní politiky, která je zakotvena ve **sdělení EK "Obchod pro všechny"**. Role obchodu jako motoru růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti je v globální ekonomice nahlížena v kontextu prosazování evropských hodnot. Závazek k ambiciózní obchodní politice, která přispívá k růstu a zaměstnanosti, byl potvrzen také v závěrečných ER v červnu 2017. V září 2017 EK vydala sdělení "Vyrovnaná a progresivní obchodní politika k využití potenciálu globalizace", které reaguje na plán činnosti EK, jenž byl představen předsedou EK Junckerem v polovině září 2017 a který obsahuje několik oblastí, na něž se chce EK do konce svého mandátu v oblasti obchodní politiky zaměřit.

V květnu 2017 vstoupilo v platnost **nařízení EP a Rady (EU) 2017/821, kterým se stanoví povinnosti náležitě péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí**. Cílem nařízení je omezení finančních toků pro válčící strany a ozbrojené skupiny, které souvisí s těžbou a prodejem předmětných minerálů v konfliktních a rizikových oblastech, a to cestou zajištění náležitě péče nad dodavatelským řetězcem.

V září 2017 EK předložila **návrh nařízení EP a Rady, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do EU**. Nařízení má vytvořit mechanismus spolupráce mezi ČS a EK a umožnit sdílení informací o přímých zahraničních investicích třetích zemí do EU, které by mohly představovat hrozbu pro bezpečnost nebo veřejný pořádek v ČS. Návrh zároveň stanoví unijní rámec, tedy určité požadavky, jež musí splňovat prověřovací mechanismy jednotlivých ČS.

V prosinci 2017 byla **v rámci triologu nalezena dohoda institucí na kompromisním znění návrhu na modernizaci nástrojů na ochranu obchodu** (revize základního antidumpingového a základního antisubvenčního nařízení). Cílem návrhu je adaptace systému antidumpingových a antisubvenčních pravidel na současnou realitu mezinárodního obchodu tak, aby výsledná antidumpingová a vyrovnávací opatření byla přijímána transparentně, předvídatelně a ve výši, která efektivně postihne nekalé obchodní praktiky a zároveň nezpůsobí nadměrné zvýšení nákladů pro navazující odvětví. Očekává se vstup nařízení v platnost v květnu 2018.

V prosinci 2017 **vstoupila v platnost tzv. nová antidumpingová metodologie** (další revize základního antidumpingového a základního antisubvenčního nařízení). Ta reaguje na změny v mezinárodním prostředí, související zejména s ukončením platnosti některých ustanovení přístupového protokolu Číny ke Světové obchodní organizaci na konci roku 2016. Výsledná podoba nařízení odpovídá hlavním požadavkům Senátu PČR, plynoucím z jeho usnesení 2017/152 (nedošlo k tzv. prostému přiznání statusu tržní ekonomiky Číně, je možné uplatňovat zvláštní pravidla pro výpočet cel v případech, že je trh pokřiven státními zásahy).

V oblasti **jednostranných preferenčních opatření Unie** byl v květnu 2017 schválen delegovaný akt, kterým byla do seznamu příjemců GSP+ preferencí (speciální režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných) přijata Srí Lanka. V loňském roce také EK zahájila kroky k posílené spolupráci s nejméně rozvinutými zeměmi, které jsou příjemci preferencí EBA (Vše kromě zbraní), konkrétně s Bangladéšem a Kambodžou. Probíhala také příprava pravidelné dvouleté zprávy o GSP, v této souvislosti se uskutečnilo několik GSP+ monitorovacích misí v Arménii, na Kapverdách či Srí Lance. Pokračovala také práce na studii hodnotící GSP v polovině jeho fungování.

Multilaterální agenda obchodní politiky

Multilaterální obchodní systém zůstává základním pilířem obchodní politiky.

V rámci mnohostranné obchodní spolupráce ve Světové obchodní organizaci (dále jen „WTO“) se EU soustředila na implementaci rozhodnutí ministrů z ministerských konferencí WTO na Bali (prosinec 2013) a v Nairobi (prosinec 2015). Hlavní událostí byl v tomto ohledu vstup v platnost **Dohody o usnadňování obchodu** v únoru 2017.

EU byla rovněž od počátku aktivně zapojena do procesu **příprav XI. Konference ministrů** v Buenos Aires (MK11, prosinec 2017), zejména v oblastech svého prioritního zájmu jako e-commerce, domácí regulace ve službách, transparentnost a dobrá regulatorní praxe, subvence do rybolovu a domácí podpory v zemědělství. Přes její aktivní angažmá MK11 skončila zjevným neúspěchem, neboť se nepodařilo dosáhnout sjednání žádných nových mnohostranných pravidel obchodu. Přesto se však řada členů WTO v průběhu Konference přihlásila k vybraným iniciativám v oblastech jejich přednostního zájmu. Na tento vývoj hodlá EU v zájmu obnovení negociační funkce WTO navázat. Půjde zejména o definování nových cest, jak přistoupit ke sjednávání mnohostranných obchodních pravidel.

V kontextu neúspěchu MK11 se často hovoří o celkovém oslabení fungování WTO, nikoli pouze její negociační funkce. EU již v dřívějším období usilovala o posílení dobrého fungování řádných orgánů WTO, v loňském roce s důrazem na posílení notifikační disciplíny a zlepšení transparentnosti. Rovněž tento zájem patří mezi priority i pro nadcházející období.

EU se v průběhu roku aktivně angažovala v zájmu obnovení hladkého fungování **Odvolačního orgánu WTO (AB)**. Poté, co USA zaujaly strategii blokace obsazení uvolněných postů soudců v AB, se EU snažila o vyřešení této situace, jak po mnohostranné, tak po dvoustranné linii. Prozatím se záležitost nepodařilo vyřešit, a do budoucna tak s ohledem na blížící se vypršení mandátu dalších soudců hrozí kolaps systému. Tento úkol proto bude patřit mezi systémové priority i v následujícím období. EU se aktivně podílí na všech přístupových procesech nových zemí do WTO. V roce 2017 sice nedošlo k rozšíření řad členů WTO o žádného nového člena, došlo však k obnovení některých přístupů a k zahájení přístupového procesu nového žadatele – Jižního Súdánu - do WTO.

Na všech mnohostranných fórech EU nadále pokračovala v systematickém **odmítání protekcionismu**. Podporovala pokračování a zlepšení systému monitoringu opatření spojených s obchodem ve WTO. Obdobný proces pokračoval i v samotné EU.

Bilaterální agenda obchodní politiky

V roce 2017 bylo významným momentem zahájení prozatímního provádění **Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi EU a Kanadou**. Od září 2017 tak mohou všechny zainteresované subjekty čerpat výhody, které tato dohoda přináší. Důležitou událostí bylo také dokončení vyjednávání **dohody o volném obchodu mezi EU a Japonskem**

v prosinci 2017. Následovat bude právní čištění dohody a překlad do všech oficiálních jazyků EU. Dohoda bude poté předložena EP a ČS EU ke schválení a v platnost by měla vstoupit ještě během působení současné EK, jejíž mandát vyprší v roce 2019. V květnu 2017 byl zveřejněn posudek Soudního dvora EU ve věci rozdělení kompetencí mezi EU a jejími členskými státy v dohodě se **Singapurem**. Dle posudku SDEU je dohoda ve výlučné pravomoci EU, s výjimkou ustanovení týkajících se nepřímých zahraničních investic a řešení sporů investor-stát. Na podzim 2017 byla proto zahájena debata o tom, jak bude k dohodám o volném obchodu postupováno do budoucna, tedy zda budou rozděleny na obchodní část ve výlučné pravomoci EU a investiční část ve smíšené kompetenci EU a ČS EU. Dále byla zahájena debata o mandátech pro jednání o dohodě o volném obchodu (dále jen „FTA“) s **Austrálií a Novým Zélandem**. Zahájena byla jednání o modernizaci asociační dohody s **Chile**, jejíž součástí je také obchodní kapitola. Dokončit jednání s **Mercosurem a Mexikem** se v roce 2017 nepodařilo. Politická vůle partnerů na uzavření jednání však nadále trvá a jednání pokračují. Pokud jde o FTA s **Vietnamem**, k podpisu se v roce 2017 přistoupit nepodařilo, nadále probíhalo právní čištění textu dohody. Otevřenou otázkou bylo případné rozdělení dohody na část obchodní a investiční a zajištění jasného závazku Vietnamu ratifikovat konvence Mezinárodní organizace práce. V roce 2017 se uskutečnilo třetí kolo vyjednávání o FTA s **Indonésií** a druhé kolo jednání s **Filipínami**. Po zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem se v roce 2017 nepodařilo obnovit jednání o **Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA (TTIP)** ani obchodní vztahy obecně. Obchodní politika USA doznala jasnějších kontur v podobě posílení protekcionistických tendencí. Jednání o obchodní dohodě s **Thajskem**, která byla vzhledem k tamní vnitropolitické situaci přerušena již v roce 2014, nebyla obnovena. Stagnující jsou také stále jednání s **Malajsií**. Snahy o znovuobnovení jednání o FTA s **Indií** se nepodařilo naplnit, problematická zůstává nízká úroveň ambicí Indie.

V roce 2017 byla podepsána rámcová dohoda s **Arménií** a byla zahájena jednání o nové komplexní dohodě s **Ázerbájdžánem**. V září 2017 se uskutečnilo druhé vyjednávací kolo. Dohoda s Ázerbájdžánem bude v oblasti obchodu dohodou nepreferenční vzhledem k členství Ázerbájdžánu v Eurasijské celní unii.⁸

V rámci uskupení EUROMED docházelo v roce 2017 k určitému vývoji pouze v případě **Tuniska**, s nímž probíhala technická jednání k prohloubené a komplexní dohodě o zóně volného obchodu (dále jen „DCFTA“). Plnohodnotné kolo se však neuskutečnilo, téma je citlivé především pro tuniskou občanskou společnost. Jednání o **DCFTA s Marokem** stagnovala. Pokud jde o **Dohody o hospodářském partnerství (EPAs)**, v dubnu 2017 ratifikoval dohodu **mezi EU a Jihoafrickým rozvojovým společenstvím (SADC)** také Mozambik (jako poslední člen).

V roce 2017 pokračovala jednání o samostatné **investiční dohodě s Čínou**, která bude zahrnovat úpravu přístupu na trh a následnou investiční ochranu. Pokud jde o **dohodu o ochraně investic s Myanmarem**, jednání se dostala do závěrečné fáze, uzavřít se je zatím nepodařilo s ohledem na tamní situaci v oblasti lidských práv.

Co se týče investiční ochrany, v roce 2017 pokračovalo **prosazování tzv. „nového evropského přístupu“ k investiční ochraně**, založeného na stálém dvouinstančním soudu, připraveném původně pro dohodu TTIP, do všech dalších jednání vedených na úrovni EU. EU tak nový přístup již zavedla a prosadila v dohodě s Vietnamem a Kanadou, jednání s dalšími zeměmi (Japonskem, Filipínami, Indonésií, Myanmarem, Mexikem, Chile a Tuniskem) pak

⁸ Nepreferenční dohoda neupravuje výši cel pro vzájemný obchod zbožím, ale zaměřuje se především na sblížení právních předpisů ve vybraných oblastech obchodu.

byla vedena v souladu s novým přístupem. V otázce reformy řešení sporů investor-stát na multilaterální úrovni EU pokračovala v konzultacích s partnery ze třetích zemí ohledně zřízení multilaterálního investičního soudu. Zároveň se EU a jejím členským státům podařilo v červenci 2017 prosadit v Komisi OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL) požadavek, aby se součástí jejího pracovního programu stala diskuze o možné reformě současného mechanismu řešení sporů investor-stát (ISDS). První jednání pracovní skupiny III UNCITRAL, která byla tímto tématem pověřena, k této problematice proběhlo v listopadu 2017. Paralelně s diskuzí na půdě UNCITRAL a v návaznosti na ukončení veřejné konzultace k problematice multilaterálního investičního soudu EK předložila Radě návrh rozhodnutí zmocňující EK k zahájení oficiálního jednání ohledně zřízení multilaterálního investičního soudu.